

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД

ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВАТА

КАТЕДРА „ХОРЕОГРАФИЯ“

ИВАЙЛО ЦВЕТАНОВ АЛЕКСИЕВ

**ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВИ В ХИП-ХОП ТАНЦОВАТА
КУЛТУРА. ОБУЧЕНИЕ И ХОРЕОГРАФИЯ**

АВТОРЕФЕРАТ

**НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ДРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.3.**

Научен ръководител: ПРОФ. НИКОЛАЙ ЦВЕТКОВ

Научно жури в състав:

Вътрешни членове: ДОЦ. ГЕОРГИ ГАРОВ

ПРОФ. Д.Н. АНЕЛИЯ ЯНЕВА

Външни членове: ПРОФ. Д-Р КАТЯ КАЙРЯКОВА

ПРОФ. Д-Р ЖЕЛКА ТАБАКОВА

ПРОФ. Д-Р АНТОН АНТОНОВ

БЛАГОЕВГРАД

2024

1

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от катедра „Хореография“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ на 16.05.2024 г.

Общият обем на труда е 260 страници, от които 236 основен текст.

Библиографията включва 141 заглавия на латиница и 20 заглавия на кирилица, 7 интервюта и 16 интернет сайта.

Към дисертационния труд има 8 приложения.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 25.09.2024 г. от 13.00 ч. в заседателната зала (114) – УК 1 на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Материалите по защитата са на разположение на интересуващите се в библиотеката на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	5
ПЪРВА ГЛАВА.	
СЪЩНОСТ И ЕТИМОЛОГИЯ НА ХИП- ХОП КУЛТУРАТА (КАТО КУЛТУРЕН ФЕНОМЕН)	9
1.1. Същност на хип-хоп културата.....	9
1.2. Елементи на хип-хоп културата.....	12
1.3. Второстепенни елементи на хип-хоп културата.....	13
ВТОРА ГЛАВА.	
ХИП- ХОП КУЛТУРАТА ПО СВЕТА И В БЪЛГАРИЯ. ВЪНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ	15
2.1. Историческо развитие на хип-хопа.....	15
2.2. Хип-хоп културата по света.....	20
2.3. Хип-хоп културата в България.....	23
ТРЕТА ГЛАВА.	
ГЕНЕЗИС, ЕВОЛЮЦИЯ И СЪЩНОСТ НА ХИП-ХОП ТАНЦИТЕ	24
3.1. Същност на хип-хоп танците.....	24
3.2. Историческа специфика при формиране на хип-хоп танците.....	25
3.3. Хип-хоп танцови стилове.....	27
3.4. Развитие на хип-хоп танците.....	30
ЧЕТВЪРТА ГЛАВА.	
ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ ЗА СТРОЕЖА НА ТАНЦОВИТЕ ДВИЖЕНИЯ И КОНЦЕПТУАЛНИ ОСОБЕНОСТИ В ХИП-ХОП ХОРЕОГРАФИЯТА. КОНЦЕПТУАЛЕН МОДЕЛ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ И РЕАЛИЗИРАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ ПО ХИП-ХОП ТАНЦИ	31
4.1. Строеж на танцовите движения в хип-хоп танците.....	31
4.2. Композиционни особености на хип-хоп хореографията.....	33
4.3. Концептуален модел за изграждане и реализиране на обучение по хип-хоп танцови техники.....	34
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	37
ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	40
ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА	41

CONTENTS	
INTRODUCTION.....	44
FIRST CHAPTER.	
ESSENCE AND ETYMOLOGY OF HIP-HOP CULTURE (AS A CULTURAL PHENOMENON).....	47
1.1.Essence of hip-hop culture.....	47
1.2.Elements of hip-hop culture.....	49
1.3. Secondary elements of hip-hop culture.....	49
SECOND CHAPTER.	
HIP-HOP CULTURE AROUND THE WORLD AND IN BULGARIA. EMERGE AND DEVELOP.....	50
2.1.Historical development of hip-hop.....	50
2.2. Hip-hop culture around the world.....	52
2.3. Hip-hop culture in Bulgaria.....	53
CHAPTER THREE.	
GENESIS, EVOLUTION AND ESSENCE OF HIP-HOP DANCING..	54
3.1. Essence of hip-hop dances.....	54
3.2. Historical specificity in the formation of hip-hop dances.....	54
3.3. Hip-hop dance styles.....	55
3.4. Development of hip-hop dances.....	56
CHAPTER FOUR.	
THEORETICAL BASIS FOR THE CONSTRUCTION OF DANCE MOVEMENTS AND CONCEPTUAL FEATURES IN HIP-HOP CHOREOGRAPHY. A CONCEPTUAL MODEL FOR BUILDING AND IMPLEMENTING TRAINING IN HIP-HOP DANCE.....	57
4.1. Construction of dance movements in hip-hop dances.....	57
4.2. Compositional features of hip-hop choreography.....	58
4.3. Conceptual model for building and implementing training in hip-hop dance techniques.....	58
CONCLUSION.....	62
CONTRIBUTIONS OF THE DISSERTATION PAPER.....	64
PUBLICATIONS ON THE SUBJECT.....	65

УВОД

Съвременното понятие за култура се формира в края на 18-ти и началото на 19-ти век в Западна Европа. Определени автори започват да определят културата като „най- доброто нещо, което е било създадено или казано“ и всичко, което не попада в тази категория се характеризира като хаос и анархия.

В съвремието определени социални групи създават свои субкултури, които от една страна имат свои собствени естетически, социални, религиозни, географски и други фактори, но от друга страна оказват влияние на общото понятие за култура, въвеждайки културни иновации и нови културни модели.

През 70- те години на 20-ти век в градските гета на САЩ се появява именно такова субкултурно явление- хип-хоп. Тази култура на афроамериканските младежи от най- бедните райони на американските градове само за няколко десетилетия успява да завладее целия свят, развивайки се по свои собствени правила и да се превърне в глобална култура на младите по целия свят.

Цялата тази динамика и световна експанзия на хип-хоп културата, ме мотивира да избира за своя труд проблематиката, която проследявам в разписаните по-долу четири глави.

Изследователският проблем

Изследователският проблем е породен от необходимостта от изучаване и анализиране на произхода, еволюцията и разпространението на хип-хоп културата по света и в частност в България. Важно място заема и необходимостта от изучаване и систематизиране на терминологията в областта на хореографията и методиката на преподаване на хип-хоп танци.

Личният и професионалният ми мотив при избор на темата за дисертационния труд са, че вече от 25 години съм в сферата на сценичното танцово изкуство и съм пряк участник и наблюдател в

интерпретирането на хип-хопа в авторски произведения. Интерес представлява и ограниченият брой изследвания по темата в България. Въпреки наличието на ограничен брой изследвания и публикации свързани с хип-хоп културата, в областта на танцовото изкуство теоретичните разработки са все още твърде недостатъчни. Не съществуват научни разработки по темата, а монографичен труд от български автор изцяло липсва.

Актуалност и значимост на темата

Изследването е актуално, защото от една страна за първи път се разглеждат въпросите свързани с хип-хопа като култура и в частност хип-хоп танците като хореографска дисциплина и сценично изкуство, а от друга интересът към хип-хоп културата и хип-хоп танците е значителен и изключително актуален, още повече с приемането на брейка като олимпийска дисциплина.

Най-общо въпросите, които си поставям, и отговорите, който търся, са какви са процесите и причините, довели до световната популярност на хип-хоп културата; какви са спецификите на хип-хоп танцовото изкуство и не на последно място стои въпросът за създаване на първоначална терминология в областта на хип-хоп хореографията и методиката на преподаване на хип-хоп танци.

Целта на настоящето дисертационно изследване е чрез разглеждане и анализиране на хип-хоп културата и хип-хоп танците в частност, да се обобщят причините за световната популярност на хип-хоп културата, да се изясни терминологията в областта на хореографската теория и да се създаде концептуален модел в обучението по хип-хоп танцови техники.

Основни задачи при изследването във връзка с постигането на определената цел са:

- Анализиране и систематизиране на публикациите и научната литература в областта на хип-хоп културата и хип-хоп танците в частност.

- Преглед, обзор и анализ на теоретични понятия и дефиниции, свързани с изследването: теория за строежа на танцовите движения, сценичен танц, танцов език, хореографски текст, композиция и форми на танца, методика в обучението по танцово изкуство.

- Да се извърши необходимата съпоставителна и систематизационна дейност, която да обобщи и прецизира натрупаното знание.

- Да се направи анализ на еволюцията и разпространението на хип-хоп културата в контекста на различните времеви периоди.

- Провеждане на интервюта с автори на хип-хоп танцови произведения и анализ на получената информация.

- Създаване на терминология в областта на хип-хоп хореографията.

- Изграждане на концептуален модел в обучението по хип-хоп танци.

Обект и предмет на изследването

Обект на изследване е хип-хоп културата и нейните основни (танци, рапиране, диджейинг и графити) и допълнителни елементи (бийтбокс, продуцентство, мода, език, театри и др.). Особен акцент се поставя върху хип-хоп танците като елемент от хип-хоп културата. Хип-хоп танцовите стилове са разделени на основни- брейк попинг и локинг, производни и клубни.

Предметът на настоящото изследване от една страна е разпространението и еволюцията на хип-хоп културата по света и в България. От друга страна предметът на настоящото изследване е терминологията в областта на хип-хоп танците, както и методиката на обучението по хип-хоп танци.

Танцовият език представлява съвкупност от изразни средства – елементи и движения, които се срещат както в българския фолклор, така и в класическите танци. В настоящата дисертация ще бъдат разгледани съществуващите термини и как те могат да бъдат приложени към хип-хоп танцовата терминология. Тъй като такава липсва целта е са се създаде терминология в областта на хип-хоп

танците, на базата на съществуващата, която да бъде актуализирана и обогатена.

Настоящата дисертация, предвид всеобхватността и мащабността на изследваният обект- хип-хоп културата, трябва и е **ограничена** по няколко начина:

- По отношение на елементите на хип-хоп културата са разгледани подробно само основните – танци, рапиране, диджейинг и графити, а на допълнителните не се отделя голямо внимание;
- По отношение на историческото развитие са разгледани периодите общо главно в САЩ, без да се отделя внимание на различните периоди в отделните държави;
- По отношение на разпространението на хип-хопа по света се поставя акцент върху разпространението в Европа с цел да бъде разгледано навлизането и развитието на културата в България;
- По отношение на същността и еволюцията на хип-хоп танците, акцентът е поставен върху основните хип-хоп танцови стилове- брейк попинг и локинг, а останалите са разгледани частично.

Авторава теза и хипотеза

Основната изследователска теза е, че хип-хопът е културно явление и включва всички елементи на областта култура. Хип-хоп културата е надрастнала локалното си субкултурно проявление и се е превърнала в глобална култура на младите хора по света. Танците са основното сценично проявление на хип-хоп културата и като такова те трябва да бъдат разглеждани като културен продукт, а не като спорт.

Съществуващата терминология в областта на танцовото изкуство може да бъде адаптирана за нуждите на преподаването на хип-хоп танцови техники. Необходимо е тя да бъде актуализирана и обогатена, поради спецификата на хип-хоп танците.

Преподаването на хип-хоп танци се реализира по модел подобен на преподаването на другите танцови стилове. Основна роля в процесът играе хореограф-педагогът с неговите личностни качества, знания, умения и възможности за интерпретация. Обучението по хип-хоп танци е двустранен процес и зависи също от нагласата, таланта и възможностите на обучаващия се.

Методология на изследването

Спецификата на изследването предполага използването на структурен, сравнително-аналитичен, емпиричен и исторически метод. Историко-стилистичният метод е свързан с проследяване в исторически план на развитието на хип-хоп културата, както и на еволюцията на хип-хоп танцовите стилове. Методът на сравнителния анализ се прилага на няколко места в изследването. На първо място се прави сравнение между разпространението и развитието на хип-хоп културата в различните страни по света. На второ място се сравняват хип-хоп танцовите стилове, като се търсят прилики и различия между тях. На трето място се прави сравнение между танцовото терминология в различните танцови стилове. Емпиричната група методи включва проучване на видео, аудио и текстови източници с информация, наблюдение и неструктурирани интервюта с хип-хоп хореографи, както и със специалисти в областта на сценичното танцово изкуство.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

ПЪРВА ГЛАВА. СЪЩНОСТ И ЕТИМОЛОГИЯ НА ХИП-ХОП КУЛТУРАТА (КАТО КУЛТУРЕН ФЕНОМЕН).

Първа глава на настоящата докторска дисертация разглежда основни понятия и представя определения за това, какво е хип-хоп култура, каква е етимологията на наименованието и кои са основните елементи на културата, без да се отделя особено внимание на хип-хоп танците, които са разгледани в трета глава.

В първата част е представено **определение** на понятието хип-хоп култура, като се разглеждат съществуващите дефиниции за култура и основните областите на културата като цяло. От там са направени аналогии за хип-хопа и как това явление се вписва в понятията за култура.

Съществуват различни представи за това, какво е хип-хоп. Според едни хип-хопът е културно и арт движение, създадено от афроамериканци, латиноамериканци и карибски американци. Друго широко- разпространеното разбиране е, че хип-хопът е субкултура¹.

Marie- Agnes Beau дава следното определение за хип-хопа: *„Най-доброто определение за хип-хоп е културата на градското гето. Това е начинът на живот на младите хора, живеещи на улицата, насърчаващ себеизразяване чрез музика, танци, графични изкуства и модно облекло - децата първоначално носят големи, широки панталони, за да могат да пораснат, без да се налага да купуват нови. Това е и социална нагласа, при която членуването в банда или група, е мястото, където всеки е взаимозависим и всеки член има своя собствена роля.“*²

Afrika Bambaataa казва: *„Много пъти, когато хората използват термина хип-хоп, те не знаят за какво наистина говорят. Повечето от тях имат предвид само ратърите. Когато използваме понятието-хип-хоп, трябва да имаме предвид цялата култура и движение. Трябва да се възприема цялата култура, такава каквато е... Начинът, по който действаш, ходиш, гледаш и говориш, всичко е част от хип-хоп културата.“*³

За да се изясни дали хип-хопът е културно явление и да се изработи едно цялостно определение за това какво е хип-хоп е

---

¹ група от хора с култура, която се различава от по-голямата култура, към която принадлежат или систематична опозиция на доминантната култура, тя може да бъде описана като контра-култура

² Beau, Marie- Agnes 1996: Hip Hop and Rap in Europe. The culture of the urban ghetto's. Music. Culture and Society in Europe. Brussels: European Music Office.

³ Интервю с Afrika Bambaataa. Налично на: <https://hiphop-culture.jimdofree.com/>

необходимо да бъдат разгледани различните дефиниции на понятието култура и изкуство.

В основни линии под култура се разбира човешка дейност в различните нейни проявления, включително всички форми и способности на човешкото самоизразяване, самопознание и натрупване на навици и умения. Културата е набор от правила, които предписват на човека определено поведение с присъщите преживявания и мисли.

Хип-хопът се състои от четири основни елемента- графити, диджеинг, емсиинг, брейкденсинг, които могат да бъдат причислени съответно към визуалните и сценичните изкуства. С останалите си елементи хип-хопът присъства във всички други области на културата. Съществуват изцяло хип-хоп игрални и документални филми, хип-хоп телевизии и радиа, част от аудиовизуалната сфера на културата; хип-хоп литература, част от сферата на книгите и четенето; музеи на хип-хопа, като част от материалното културно наследство; правят се опити и за представянето на хип-хопа като нематериално културно наследство (Например филмът „Музика от крайните квартали“); хилядите школи по хип-хоп танци, рап, диджеинг и графити са част от областта култура и образование, а през последното десетилетие хип-хопът е академична дисциплина в много световни университети. Всички елементи на хип-хопа като част от областите на културата ще бъдат разгледани подробно във втората част на първа глава.

Освен, че хип-хоп културата се е разпространила във всички области на изкуството, тя се е разпространила по целия свят и отдавна не служи само за представяне на идеите и несъгласието на афроамериканците и хората от най-ниските социални слоеве в Америка. Хип-хопът отдавна не е субкултура на американското гето, а е надминала локалните, национални и расови измерения и днес има емсита, диджеи, брейк танцьори, графити артисти във всяка страна по света, от всякаква национална, етническа и расова принадлежност.⁴

---

⁴ Историческото развитие и разпространението на хип-хоп културата в света са разгледани подробно във втора глава

Не на последно място хип-хопът днес не може да бъде определен като улично изкуство. В последните години хип-хопът се институционализира. В почти всяка страна по света, както и на над национално ниво съществуват федерации, асоциации и други форми на обединения на хип-хоп групи и артисти, създават специални пространства за графити представяния, хип-хоп танци, хип-хоп музика с помощта на държавите и общините, хип-хопът е академична дисциплина в много университети по целия свят, създадени са множество частни, общински и държавни школи, предлагащи обучение в различните елементи на хип-хоп културата.

Днес двете думички „хип” и „хоп” се използват заедно, изписват се с дефис (малко тире) и служат за обозначаване на културното явление хип-хоп. Терминът се употребява с почти всеки елемент от културата- например хип-хоп музика, хип-хоп танци, хип-хоп мода и др.

Втората част на първа глава разглежда **основните четири елемента** на хип-хоп културата, разработени от афроамериканските общности, за да дадат възможност на хората да се изявят, независимо дали политически или емоционално и да участват в социални дейности.

DJing се наричат техники за обработка на звуци и създаване на музика и ритъм с помощта на два или повече грамофона (или други източници на звук, като аудио- ленти, CD или цифрови аудио файлове) и DJ миксер, които са включени в обща озвучителна система.

РАП-ът (MC-ing) е вокален стил, основан на речитативи в стихове и рима, обикновено съпровождани от инструментален или синтетичен бийт, но понякога изпълнявани и А капела. Музикалният размер, почти винаги е 4/4, но може да бъде и в 2/4. Текстът на речитатива може да е предварително подготвен или импровизиран, като може да включва както фрази от известни песни, познати сентенции, цитати от известни личности, а също така могат да бъдат включени и измислени думи, които да оформят римата.

Графитите (рисунките, стрийт арт-а) са един от най-противоречивите елементи от хип-хоп културата. От една страна може да се каже, че това е визуалното проявление на хип-хоп културата, но от друга страна са противоречията както за това дали графитите са част от хип-хопа, така и за това дали не са само вандалска проява или служат за изразяване на младежките несъгласия към съществуващата система.

Брейкът, наричан още B-boying / B-girling или breakdancing, е динамичен, ритмичен стил на танцуване, който се развива като един от основните елементи на хип-хоп културата. Както и останалите елементи на хип-хоп културата, брейк танците са силно повлияни от много култури, най- вече от уличните танци от ерата от 30-те години на миналия век, бразилски и азиатски бойни изкуства, африкански народни танци и други. През годините танца се повлиява от движения на Джеймс Браун, Майкъл Джексън, Кларк Кембъл и калифорнийския фънк, като се появяват и други танцови стилове- попинг и локинг.

Освен тези основни елементи, хип-хоп културата включва още **бийтмейкинг (музикално продуцентство), бийтбокс, хип-хоп мода, специфичен хип-хоп език, образование в областта на културата, кино, театър, литература, музеи и фестивали,** които са разгледани в третата част на първа глава.

Въпреки че, не е сред основните, **beatmaking (производство на ритъм), или продуцентството** е друг важен елемент, който е част от хип-хоп културата. Понятията бийтмейкър и продуцент в хип-хопа много често се приемат заедно, тъй като става въпрос за създаване на музика и много често всички функции се изпълняват от един човек.

Бийтбоксингът е техника на устата, при която певец имитира барабани и други ударни инструменти с устни, устната кухина или с гласа си. Може също така да се нарече умение за създаване на ритми, използвайки човешката уста.

Модата, изразяваща се в начинът на обличане, прическата и други аксесоари, е от изключително значение за хип-хоп културата,

тъй като дават възможност на членовете на хип-хоп обществото да се отличават, себизразяват и да показват принадлежността си към културата или към отделните хип-хоп групи.

Както всяка субкултура и хип-хопът притежава свой специфичен **език**. Хип-хоп жаргонът е известен и с алтернативни имена, като „Черен английски“ или „Ебоник“⁵. Изследователите предполагат, че неговото развитие се дължи на противопоставянето на „белият“ английски език като висша форма на образована реч.

През последните десетилетия се развиват и още няколко други елемента на хип-хоп културата, като постепенно хип-хопът покрива всички познати области на културата, като **образование в областта на културата, кино, театър, литература, музет и фестивали**.

В областта на **неформалното образование** хип-хопът започва да се развива още от годините на своето появяване. Първоначално самите кръгове са своеобразни школи за преподаване и развитие на хип-хоп културата. Към днешна дата по целия свят има хип-хоп школи, в които се преподават основните елементи на хип-хоп културата- брейкденс, графити, рапиране и диджейинг.

Хип-хопа заема своето място и в **кино**то още от 80-те години на миналия век. През годините се появяват както документални филми-описващи същността, идеите, посланията и историята на хип-хопа, така и чисто художествени филми, които достигат широка популярност и носят големи приходи на продуцентите си.

Хип-хоп театърът е форма на театър, която представя съвременни истории чрез използването на един или повече от четирите основни елемента на хип-хоп културата. Хип-хоп театралното представление може да бъде моноспектакъл, репертоарен спектакъл или спектакъл подготвен за участие в турнета и фестивали.

---

⁵ Ебоник- думата произлиза от абанос и фонетика и се използва за език използван от афроамериканците

Хип-хоп литературата (литературата за хип-хопа) се появява в средата на 80-те години. Тя включва документални книги описващи появата, историята и философията на хип-хоп културата, множество биографични книги за живота на различни хип-хоп артисти и не на последно място голяма част художествена литература.

Един от най-големите и широко-разпространени елементи по света са **фестивалите**, което основно се дължи на сценичния характер на хип-хоп културата. Съществуват стотици фестивали по целия свят, които могат да бъдат както включващи няколко елемента на хип-хоп културата, така и включващи само един елемент- танци, РАП, Диджей, графити или бийтбокс фестивали, а не на последно място могат да бъдат и фестивали, които включват само някой от стиловете или подстиловете на хип-хопа- например Локинг, Уакинг, Трап или др.

ВТОРА ГЛАВА. ХИП- ХОП КУЛТУРАТА ПО СВЕТА И В БЪЛГАРИЯ. ВЪНИКВАНЕ И РАЗВИТИЕ

Втора глава на настоящата докторска дисертация изследва историческото развитие на хип-хопа и разпространението на хип-хоп културата по света и в частност в България.

В първата част се проследява историческото развитие на хип-хопа, като се започва с появата и зараждането на хип-хопа и в хронологичен ред се проследява развитието и отделните етапи на културата до наши дни.

Хип-хоп културата се появява като ъндърграунд движение през 70-те години в Бронкс, Ню Йорк. Първоначално това е субкултурно движение, залагащо изцяло на музиката и включващо рапиране, диджеинг и танци по време на квартални блок партита, провеждани на открито в пространствата между общежитията.

За основател и „баща” на хип-хопа се приема роденият в Ямайка DJ Clive "Kool Herc" Campbell. На 11 август 1973 г. DJ Kool Herc е диджей на партито Back to School, продуцирано и финансирано от неговата сестра- Cindy Cambell, което се превръща в "Раждането на

хип-хопа". Започвайки от дома на Нерс движението по-късно се разпространява в целия квартал, а в следващите десетилетия и по целия свят⁶.

Трудно е да се определи кой е вторият елемент от хип-хоп културата- танците или рапирането, тъй като те се появяват почти едновременно и също са част от тези партита. Съобщенията, подканването и обръщенията на Cambell към танцьорите, обикновено състоящи се от една фраза, довеждат до синкопирания, римуван говорим съпровод, сега известен като рап. Той нарича танцьорите на тези партита „break boys“ и „break girls“ или просто b-boys и b-girls, тъй като използват моментите на breakbeat за да танцуват повече. Според Нерс „break“ е подходяща жаргонна дума, тъй като е кратка и лесна за бързо изговаряне⁷.

И ако може да се каже, че брейк танците се зараждат в Бронкс, Ню Йорк и първоначално са се изпълнявали само от момчета- b-boy, то по същото време в Калифорния се заражда нов стил на танцуване- фънки танци.⁸

В първите години на хип-хопа диджеите са и емсита (MC- Master of ceremony). Emceeing е ритмичното изговаряне на рими, игра на думи, изпълнявано отначало без съпровод, а по-късно върху ритъм. В началото MC-то изпълнява ролята единствено на водещ на танцово събитие. MC-то говори между песните на диджея, като призова всички да станат и да танцуват. Първият, който нарича себе си „MC“ е K.C. The Prince of Soul⁹.

През 1977 г. в Бронкс, B-boys Jamie "Jimmy D" White и Santiago "Jo Jo" Torres основават първата известна брейк група в световната история- Rock Steady Crew (RSC).

---

⁶ Winfrey, Dr Adia 2017: 4 Reasons Cindy Campbell Is The Mother of Hip Hop. Natmonitor.com.

⁷ Herc, Kool 2002: The Freshest Kids: A History of the B-Boy. QD3.

⁸ Танците ще бъдат разгледани подробно, като отделен елемент от хип-хоп културата в трета глава.

⁹ Brown, Mike 2007: Grand Master Mele Mel: Gun Show Part One. AllHipHop.com.

През 80-те години на 20-ти век започва вторият етап от развитието на хип-хоп културата. Наричан още „златните години на хип-хопа”, той се характеризира с няколко важни неща. На първо място, в следствие на повишеният интерес към хип-хоп културата, тя се превръща в доминиращо културно движение на населените с малцинства градски общности през 80-те години на миналия век и много артисти използват хип-хопа за да повлияят на социалните процеси. Появява се гангстерския рап. Масовото използване на новите технологии позволява появата на първите музикални албуми, видеоклипове, игрални и документални филми. Благодарение на музикалната и филмовата индустрия хип-хопът навлиза в Европа и постепенно се разпространява по целия свят. Засилва се представителството и на жени на хип-хоп сцената. Много изследователи наричат периода mid- school или middle school (средна школа), който разделя появата на New school хип-хопа от Old school ерата.

Съвсем закономерно, поради появата на първите записи и албуми, се създава и необходимостта от продуцирането/създаването на музика. Така се появява и следващия елемент на хип-хоп културата- beatmaking.

През 80-те години на миналия век, също така, се създават ритъм и музикални звуци. С помощта само на човешкото тяло, чрез техниката на устните, езика, гласа и други части на тялото, се имитират звуци от ударни и други музикални инструменти- появява се beatbox. Сред първите бийтбоксери са Doug E. Fresh, Biz Markie и Buffy от групата Fat Boys.

През 80-те водещо медийно влияние има телевизията. Именно чрез нея хип-хопът получава своята широка популярност и се разпространява с огромна скорост. По онова време музикалната телевизия MTV отказва да излъчва клипове на афроамерикански изпълнители.

Важна промяна в музикално отношение е това, че музикалните записи се скъсяват до няколко минути, за да се излъчват възможно често в ефир по радиото и телевизията.

Между 1982 и 1985 г. се появяват и много филми, свързани с хип-хопа, сред които Wild Style, Beat Street, Krush Groove, Breakin` и документалния филм Style Wars. Освен че, тези филми разказват за същността, философията и елементите на хип-хоп културата, те разширяват популярността на хип-хопа отвъд границите на САЩ, като първоначално навлизат в Европа, а след това и в целия свят.

През втория етап от развитието на хип-хопа се създава едно от най-значителните, но и най-противоречиви течения в хип-хоп културата- gangsta rap (гангстерския рап). „Gangsta rap” е период от хип-хоп културата, който се характеризира с противоречиви послания насочени към употреба на наркотици, насилие, масови безредици, открита война с полицията и властите и мизогиния (неуважение и незачитане на жените).

Въпреки че, не може да се даде начална и крайна дата на определен период в хип-хопа, в края на 80-те и началото на 90-те години се появяват нови идеи, които създават и нов етап от развитието на хип-хоп културата наречен New school hip-hop (Новата школа на хип-хопа).

Необходимо е да се отбележи, че разделянето на периоди в хип-хоп културата се прави на принципа на философски различия, характерни за цялата култура. Съответно може да се каже, че различните етапи не се случват във всички елементи или поне не се случват по едно и също време.

Въпреки че, не може точно да се определи кога започва и кога завършва един етап от развитието на хип-хоп културата, разглежданите до тук три периода се различават във философско отношение. Old school хип-хопът стои в основата на хип-хоп културата и задава първоначалните принципи и идеи. Mid school хип-хопът има ясно изявиени социални послания и спомага за разпространението на

културата по света, а поведението на членовете на общността е враждебно и агресивно. New school хип-хопът може да бъде наречен философският период. В новия период се наблюдават и опити на редица творци на хип-хоп културата да обяснят „що е хип-хоп“, какво е значението му, как служи и на кого.

Във водещ мотив за хип-хоп културата в средата на 90-те се превръща създаването на единно хип-хоп общество, което да е обединено около принципите на хип-хопа, а не около наркотиците, насилието и личните вражди.

Благодарение на идеите на Новата школа, днес хип-хопът се разглежда като двигател за интелектуално развитие в областта на културата, състоящ се не само от основните четири елемента, а включващ и останалите елементи на хип-хоп културата.

В края на 90-те години, след смъртта на Tupac Shakur и Notorious B.I.G. (събития смятани за край на гангстерския рап), на хип-хоп сцената се появява ново комерсиално звучене, наричано „блинг ера“ (произлизащо от „Bling Bling“ на Lil Wayne)¹⁰, „jiggy era“¹¹ (от „Gettin' Jiggy wit It“ на Will Smith) или „shiny suit era“ (произлизащо от металическите костюми, носени от някои рапъри в музикални видеоклипове, като например в „Mo Money Mo Problems“ на Notorious B.I.G., Puff Daddy и Mase)¹². Блинг Блинг (Bling Bling) ерата е най-продължителният период в развитието на хип-хоп културата. Той започва през 1998 г. и продължава да съществува и до днес.

Към днешна дата хип-хопът до такава степен е навлязъл в ежедневието ни, че ние можем да го срещнем почти навсякъде около нас. Хип-хопът вече не е ъндърграунд културата на гетото, а се е превърнал в масово потребяван културен продукт. Можем да отбележим три главни причини за това. На първо място хип-хопът се

---

¹⁰ Webb, Adam 2017: Bling Era Playlist. Creative Control.

¹¹ Koochzila 2008: Revolutionary But Clubbing: Jiggy Era. revolutionarybutclubbing.blogspot.com.

¹² Diaz, Angel 2012: The Best Shiny Suits of the Shiny Suit Era | Complex. Complex Networks.

комерсиализира чрез масовата продажба на албуми и мърчъндайзинг продукти, и засилен интерес на публиката, дължащ се основно на постоянната актуалност на хип-хоп културата и стремежът да се адаптира към всяка една националност и към всеки настоящ момент. На второ място трябва да се отбележи институционализирането на културата, чрез навлизането на хип-хопа в училища по изкуствата, университети, школи по танци, галерии и др. На трето, но не а последно място огромна роля за популяризирането на културата изиграва масовото използване на Интернет през 21 век, което спомага за бързото и масово разпространение на хоп-хоп културата.

В последните десетилетия хип-хопът завладява целия свят и се превръща в глобална култура. Според американския държавен департамент хип-хопът днес е „център на мега музикалната и модната индустрия по целия свят“, който пресича социалните бариери и надскача расовите различия¹³.

Втората част на втора глава проследява разпространението на хип-хоп културата по света, като се поставя акцент върху навлизането на **хип-хопа в Европа**, с цел да се проследи навлизането на тази култура в България. Втората част разглежда, макар и не детайлно разпространението на хип-хоп културата в Азия и в други части на света, с цел да се открият културните сходства и различия на национално ниво.

Хип-хоп културата се разпространява дифузно, като съвсем логично е след като напуска пределите на САЩ, тя да се появи в съседните държави, като се наблюдава двустранен процес на влияние както на хип-хопа върху местната култура, така и обратно. През 70-те години, още при зараждането на хип-хопа, в Южен Бронкс има добре развити общности от латиноамериканци, в частност пуерториканци, които изиграват важна роля за разпространението на културата в **карибския басейн и съседните на Америка държави**. Американските изпълнители от пуерторикански произход Big Pun, Fat Joe и Angie Martinez, мексиканската рап група Control Machete, както и

---

¹³ Walker, Carol 2006: Hip-Hop Culture Crosses Social Barriers. America.gov.

групи като Cypress Hill, които използват испански език за да рапират, допринасят за разпространението на хип-хопа в съседните на САЩ испаноговорящи страни¹⁴.

Причините за навлизането и разпространението на **хип-хоп културата в Европа** се различават съществено във философско и идеологическо отношение в сравнение с тези в Северна и Южна Америка. Това се дължи на различни фактори, сред които спокойната политическа и икономическа ситуация в Европа през 80-те години на 20-ти век, липсата на чувствителна расова дискриминация, по-неосезаемото социално и класово неравенство в обществото. Към тези фактори можем да добавим и изключителната толерантност на европейските граждани към различните култури и желанието за изучаване и възприемане на новото и различното.

Европейското общество много бързо възприема брейк танците, които стават първият елемент от хип-хоп културата, появил се на европейската сцена, тъй като е по-малко насилствен от самия рап, съдържащ гневни текстове в САЩ. По същото време американските рапъри започват редовно да изнасят концерти и да правят партита в клубовете на големите европейски градове с цел увеличаване на собствените си продажби и популяризиране на хип-хоп културата. Европейските тийнейджъри започват да копират американците при организирането на партита и първоначално рапират на английски, опитвайки се да подражават и да се доближат до оригинала. Постепенно рапът става изключително популярен, но поради различната идеология и липсата на такава социална значимост в Европа, тийнейджърите започват да рапират и на собствения си език, като се съобразяват със специфичния национален социален и имиграционен контексти, и местната музикална сцена.

Почти всяка европейска държава започва да създава собствена хип-хоп музика изпълнявана от местни изпълнители и групи. Британският хип-хоп се заражда от артисти като Wiley, Dizze Rascal,

---

¹⁴ Rivera, Raquel Z. 2003: New York Ricans from the hip hop zone (1st ed.). New York: Palgrave Macmillan.

the Streets и много други. В Германия става изключително популярен Die Fantastischen Vier, както и няколко изпълнители от турски произход като Cartel, Kool Savas и Azad. Във Франция стават известни редица местни звезди, като IAM и Suprême NTM, MC Solaar, Rohff, Rim'K или Booba. В Холандия важни рапъри от 90-те са групите Osdorp Posse, Extnce и Postmen. В Италия започват да творят Jovanotti и Articolo 31.

Хип-хоп културата се появява и в посткомунистическите общества след промените с групи и изпълнители като- PM Cool Lee в Полша, B.U.G. Mafia в Румъния, Амниция в България, Bad B. В Русия и др.

Хип-хопът се появява на **азиатската сцена** през 80-те години на 20-ти век, което съвпада и с широкото разпространение на културата в Европа и по целия свят. Това се дължи на няколко фактора, сред които могат да се отбележат повишеният медиен интерес към хип-хоп културата в световен мащаб, появата на първите филми на хип-хоп тематика и не на последно място стремежа на звукозаписните компании да достигнат до нови пазари и съответно нова публика.

Хип-хоп културата се развива по-добре в проамериканско настроените държави като Филипините, Япония, Южна Корея, Тайван, Малайзия, Индонезия и Сингапур, като към тях могат да се добавят Китай и Индия, които успяват да създадат хип-хоп сцена, заслужаваща внимание, въпреки ограничените си мащаби и популярност. Прави впечатление, че хип-хопът намира сцена в икономически развити или бързоразвиващи се азиатски държави, от което може да се достигне до извода, че хип-хоп културата в Азия има по-скоро комерсиална, а не социална или философска същност, каквато има в САЩ, което, както и в Европа, се дължи и на отсъствието на расови противоречия, както и на по-неосезаеми класови различия в обществото.

Внимание заслужават **азиатските хип-хоп танци** или по-скоро танцови групи и изпълнители, които към днешна дата доминират световната танцова сцена и до голяма степен диктуват развитието на хип-хоп танцовата култура в целия свят. Танцът има визуално

въздействие и няма езикова бариера, ето защо танците се възприемат най- бързо в Азия и служат като глобално средство за разпространение на хип-хоп културата. Другият важен елемент на азиатската сцена е **корейският хип-хоп**, като част от К-поп културата, който в последните десетилетия с групи като BTS, Red Velvet, Blackpink, EXO, TWICE, TXT и др., успява трайно да се настани на световната музикална сцена и да създаде нов музикален жанр и цялостно изградена музикална индустрия.

Днес почти във всички страни по света има хип-хоп изпълнители, диджеи, танцьори, и рапъри, които рапират на собствения си език.

Третата част на втора глава разглежда зараждането и развитието на хип-хоп културата в **България**.

Развивайки се по собствени правила и търсейки собствени послания и връзка с публиката, **българската хип-хоп култура** има както прилики, така и разлики с хип-хопа по света. И у нас хип-хопът се базира на четирите основни елемента- Диджейинг, Емсиинг, Брейкденсинг и Графити, като постепенно се развиват и останалите елементи- музикално продуцентство, бийтмейкинг, бийтбокс, мода, медии и др. От друга страна, хип-хоп културата в България се различава съществено във философско отношение. Причините за това са няколко. На първо място е произходът на българския хип-хоп. За разлика от САЩ, където хип-хопът се заражда на улицата, в България хип-хопът се създава в зали и студия.

В историческото си развитие българската хип-хоп култура може да се раздели на 3 периода. Първият период (Първата Вълна), започващ през средата на 80-те и продължаващ до средата на 90-те, се характеризира с липсата на ясни социални послания, не добро познаване на философията на хип-хопа и културата в нейната цялост, както и творческо търсене от страна на българските хип-хоп изпълнители. През втория период (Втората вълна) от 1995г. до 2005г., хип-хоп културата в България бележи бурно развитие. Българските хип-хоп изпълнители осъзнават философията на хип-хоп културата и

превръщат своето изкуство в трибуна за изразяване на несъгласие към икономическата, политическа и социална криза от средата на 90-те години, задълбочаването на проблемите на младите хора и протест към съществуващата система. От 2005 г. до днешно време хип-хоп културата в страната продължава да се развива през така нареченият трети период, който се характеризира с комерсиализация и търсене на нови пазарни ниши и канали за достигане до аудиторията. Много изпълнители се отказват да се занимават с рап, поради липсата на медийна подкрепа, влошено финансово състояние, но най-вече поради намаляването на интереса на българския рап слушател.

ТРЕТА ГЛАВА. ГЕНЕЗИС, ЕВОЛЮЦИЯ И СЪЩНОСТ НА ХИП-ХОП ТАНЦИТЕ

Трета глава на настоящата дисертация разглежда детайлно хип-хоп танците като елемент от хип-хоп културата.

Първата част на трета глава обръща внимание на **понятието хип-хоп танци**, като се извежда единно понятие, обединяващо съществуващите и използвани в обществото термини като брейк танци, ърбан или улични танци.

Може да се приеме, че наименованието на танците, като елемент от хип-хоп културата се променя от възникването им до днес, а също така и, че дискусиите по тази тема ще продължат и в бъдеще, което е резултат от динамичната и променяща се същност на хип-хоп културата, като цяло.

Първоначално всички танцови стилове се наричат с общото наименование Брейк танци или Брейкденс. Терминът се налага поради широката известност, която получават брейк танците благодарение на телевизионното шоу “Soul Train” и филмите “Breakin’” и “Breakin` 2. Electric Boogaloo”, “Beat Street” и “Wild Style” от 80-те години на миналия век, които представят танцовите групи и танцовите техники в етапите на възникването на хип-хоп културата, което се приема за олд скул или „истински”, класически хип-хоп, който не е комерсиален.

През 90-те години, в следствие на засилената комерсиализация на хип-хопа, постепенно се налага наименованието Стрийт танци (Street dance) или по-непопулярното Градски танци (Urban dance).

Поради все по-засиленото присъствие на хип-хопа в академичните среди и интересът на науката към него е необходимо е да бъдат установени конвенционални стандарти по отношение терминологията в хип-хоп културата.

Преподаването, обработването и хореографирането на хоп-хоп танцовите стилове и техники, довежда до загубата на техния уличен характер, а това налага и употребата на нов термин, който да обединява в себе си както танцовите стилове преподавани в зала така и производните, които се появяват на улицата. Използването да сега термини поражда няколко противоречия и неточности. На първо място, към днешна дата е ясно, че брейк танците са само един от хип-хоп танцовите стилове, а не обединяващо понятие. На второ място понятието стрийт танци няма как да изпълнява обединяваща функция, тъй като от него следва да бъдат изключени танците които се изучават в залите и клубните танци (new style, commercial, lyrical, house), които не възникват на улицата. Не на последно място за да се превърне един танц в сценично изкуство, той се обработва и по този начин загубва уличният си характер.

Към днешна дата всички хип-хоп танцови стилове могат да бъдат обединени под общото наименование- **хип-хоп танци**. Този термин е подходящ, тъй като обединява в себе си основните, производните (улични), клубните (house) танцови стилове и избягва противоречието, което създава терминът улични танци.

Втората част на трета глава разглежда историческата специфика при формиране на хип-хоп танците.

Хип-хоп танците са създадени в САЩ в края на 60-те години и са разработени от уличните танцьори в градските квартали, като възможност за себеизразяване и изграждане на самочувствие на младите хора от градското гето. Липсата на възможности за

реализация в американското общество по онова време на хората от тези социални прослойки в предградията, както и необходимостта им от изява под различна форма, довеждат и до създаването на танцовите битки, представляващи въображаема ритмична схватка между двама или повече противници, при която нарушаването на ритъма и физическия контакт с противника водят до загуба.

В Ню Йорк Афроамериканците, пуерториканците и латиноамериканците създават *urrock* и *breaking*. В Калифорния Афроамериканците създават *locking*, *roboting*, *boogaloo* и *poping*-наричани фънк стилове. Всички тези танцови стилове са различни и се обединяват поради техния уличен произход и импровизационния си характер.

Влияние върху еволюцията на хип-хоп танците оказват и първите професионални улични танцови кръ-та, които са сформирани през 70-те години. Това са “*Rock Steady Crew*” и “*The Lockers*”, които създават и разпространяват *breaking*, *locking* и *poping* и “*The Electric Boogaloo*”, които популяризират стила *Boogaloo*. Въздействие върху хип-хоп танците оказват и социалните танци в различните им форми. Танци от 90-те години като “*Running Man*”, “*Worm*” и “*Cabbage Patch*” добиват широка популярност и стават традиционни за клубовете и дискотеките. След 2000- та година се появяват и други социални танци, които се танцуват в блок, като “*Cha Cha slide*”, “*Cat daddy*” и “*Dougie*”, които също стават много популярни. Не на последно място след масовото разпространение на хип-хоп културата по целия свят в края на 20-ти век влияние върху хип-хоп танците оказват и националните култури, както и други танцови стилове, като например балета, и по този начин се появяват еkleктични стилове като К-поп (корейска разновидност на хип-хопа), Регетон (хип-хоп повлиян от латино- музиката, разпространен в държавите от карибския басейн), хиплет (смесване на хип-хоп и балет), джаз-фънк (хип-хоп повлиян от джаз музиката) и др.

През 21-ви век много популярни стават клубните танци, като *house*, *waacking*, *vogue*, които, въпреки че нямат уличен произход,

също стават част от хип-хоп танцовата култура поради импровизационния си характер.

В третата част на трета глава са разгледани хип-хоп танцовите стилове. Особен акцент е поставен върху основните – брейк, попинг и локинг, но са разгледани и производните, както и подстиловете в хип-хоп танцовото изкуство.

Брейк танците (Breaking) произлизат още от края на 60-те години, а мястото на зараждане и развитие са източното крайбрежие на САЩ. Всички източници сочат като тяхно родно място предградията на Ню Йорк – Бруклин, Харлем, Куинс и по конкретно Бронкс, в които живее основно ниската социална прослойка и население от афроамерикански и пуерторикански произход.

За разлика от брейка, който се ражда в Ню Йорк, фънки стиловете се създават в Калифорния. Първоначално те не са възприемани за хип-хоп танци – танцуват се на фънк, а не хип-хоп музика и поне в началото не са обвързвани с другите елементи на хип-хопа (DJing, графити и MCing)¹⁵. Фънки танците са малко по-стари от брейка поради факта, че boogaloo и locking са разработени още в края на 60-те години, на изключително популярната по онова време музика на изпълнители като Джеймс Браун, групи като The Metres, Slide and family stone, които смесват различни соул, джаз и ритъм енд блус стилове, станали популярни като фънк музика¹⁶. Основните фънки стилове, които са част и от основните хип-хоп танцови стилове, заедно с брейк, са попинг и локинг.

Popping (попинг) е един от трите основни танцови стила в хип-хоп танците (заедно с брейк и локинг). Това е уличен танц, принадлежащ към така наречените „Funk Styles“, който се основава на използването на мускулни и ставни техники на движение и ефект върху ритъма на музиката, чрез по-силни или по-слаби контракции с различни части на тялото, съчетавайки го с различни пози и движения.

---

¹⁵ Mackrell, Judith 2009: We have a mission to spread the word. The Guardian.

¹⁶ Nelson, Tom 2009: 1000 Novelty & Fad Dance. Bloomington: AuthorHouse, стр. 32-33

Въпреки, че представлява само една конкретна танцова техника названието „Popping“ днес се използва, като общо нарицателно понятие обхващащо цяла гама от подстилове, които имат общи корени (animation, tutting, turfing, electric boogaloo, waveing, roboting, ticking, liquid, storbing, gliding, sliding и др.).

Locking (първоначално наричан „campbelllocking“) е фънки танцов стил, определян като един от основните хип-хоп танцови стилове. Името идва от английското "lock" (заклучване), представляващо редуване на комбинацията от бързи движения и спиране в импровизирана позиция за кратко време (наречено поза или „frez“) . Характерни за стила са бързите и прецизни движения на ръцете и по- плавните движения на бедрата и краката. Танцьорите от този стил се наричат локъри. Те се отличават със специфичен стил на обличане, включващ дрехи на райета, тиранти, шапки, дълги чорапи, бели ръкавици и специфични обувки.

От самото си създаване до днес Locking се танцува на фънк музика. Първоначално това е била музиката на Джеймс Браун, а към днешна дата вече има стотици хиляди фънк песни на които се танцува локинг.

Десет години след появата на брейка, локинга и попинга се появяват четири нови танцови стила- **Memphis Jookin ' , Turfing, Jerkin' и Krumping**. Три от тях идват от Калифорния, а един идва от Тенеси.

Memphis Jookin' е танцов стил създаден през 80-те години в Мемфис, Тенеси. Стилът е базиран на по-стар танц наречен The Gangsta 'Walk.

Turfing, акроним произлизащ от Taking Up Room on the Floor (заемане на пода в стаята), е създаден през 2002 г. от Jeriel Bey в Оукланд, Калифорния. Turfing е съвкупност от пантомима и плъзгане, като акцентът е върху разказването на истории (чрез движение) и създаването на зрителна илюзия.

Танцовият стил на **Jerkin'** е популяризиран през 2009 г. от рап песента на New Boyz "You're a Jerk", която се появява първоначално в страницата на групата в MySpace, още преди те да имат продуцент.

Въпреки че Memphis Jookin', Turfing, Jerkin' генерират регионална подкрепа и медийно внимание, никой от тези стилове не достига популярността на **Krumping**. Ceasare "Tight Eyez" Willis и Jo'Artis "Big Mijo" Ratti създават кръмп-а в началото на 2000-те в Южен Централен, Лос Анджелис¹⁷.

Комерсиалната версия на хип-хоп танците е създадена от танцовата индустрия, с цел да се задоволят нуждите на музикалните изпълнители от танцьори, които да участват във видео-клиповете към техните песни. Тези градски хореографии или студийен хип-хоп, понякога наричани под общото наименование "нов стил", са хип-хоп танци, които могат да се изпълняват както върху рап, така и върху R&B и поп музика.

Хаус е хип-хоп танцов стил и социален танц, който води началото си от ъндърграунд хаус музикалната сцена на Чикаго и Ню Йорк. Хаус стилът е импровизационен и се характеризира с бързи и сложни стъпки, съчетани с плавни движения в корпуса, както и танцуване в хоризонтално положение на пода.

Уакинг е хип-хоп танцов стил, създаден в ЛГБТ клубовете на Лос Анджелис през 70-те години на миналия век. Стилът обикновено се танцува на диско музика от 70-те години и се отличава главно с въртеливите движения на ръцете, позирането и подчертаната женственост.

Воуг, или Воугинг е модерен клубен танц танц, част от хип-хоп танцовите стилове от края на 80-те години на миналия век. Характерни за стила са позите, като танцьорът трябва да си представя, че позира пред фотограф на модно списание.

---

¹⁷ Pagget, Taisha 2004: Getting Krumped. Dance.

Четвъртата част на трета глава разглежда факторите, които оказват влияние за развитието на хип-хоп танците.

Както вече беше споменато, **танцовите групи** играят основна роля при възникването и еволюцията на хип-хоп танците. Танцово кръгове са група от улични танцьори, които се събират, за да разработят нови движения и да се състезават с други кръгове. Всички стилове на хип-хоп танците започват като социални танци на улицата, а не в танцовите студиа, и за това единственият начин да се научи историята, техниките, движенията, същността и спецификата а хип-хоп танцовите стилове, е бил в кръгове¹⁸.

Може да се каже, че танцовите групи имат основна роля при създаването на танцови движения и техники, но еволюцията на стиловете и хип-хоп танците като цяло се дължи предимно на батълите. В стремежа си всяка група да покаже нещо ново, различно и по-добро от другата група, танцьорите всеки път подобряват танцувалната си техника, създават нови движения, смесват стилове и правят нововъведения.

Другият елемент, който оказва основно влияние върху еволюцията, популяризирането и разпространението на хип-хоп танците са **медиите**, тъй като ако не бяха медиите хип-хопът щеше да остане само локално проявление на градската субкултура в САЩ.

Социалните хип-хоп танци (парти танци) започват, с появата на музикалните клипове, когато хип-хоп музикантите започват да правят песни съпроводени с танц, специално хореографиран за песента.

Някои социални танци са създадени за да се танцуват в редици от големи групи хора, най-често на улицата или на други открити пространства, а понякога и в дискотеки и големи клубове. Това са така наречените танци в линия или line dance. "Cha Cha Slide", "Cupid

---

¹⁸ Wisner, Heather 2006: From Street to Studio. Dance.

Shuffle" и "Soulja Boy" са примери за танци в линия, създадени на едноименните хип-хоп песни.

Както вече беше споменато по-нагоре, хип-хоп културата се разпространява много бързо по целия свят и се възприема също толкова бързо от младото поколение. Една от причините е, че от една страна хип-хоп музиката се изпълнява на местният за страната език, а от друга страна е възможността **местната култура да влияе и да се комбинира с хип-хоп културата**. Това въздействие се наблюдава както при хип-хоп музиката, така и при хип-хоп танците.

Най-голямо въздействие за развитие на хип-хоп танците имат националните култури на държавите, които са най-близко до произхода на хип-хопа, а именно страните от Латинска Америка и Африка. Напълно естествено и много лесно движения от латино танците и фолклорните танци на африканските държави са навлезли постепенно в хип-хоп танците и днес дори е трудно да се установи точният произход на някои движения. На второ място влияние върху развитието на хип-хоп танците оказват националните култури, на държави като Корея, Ямайка и др., които създават свои собствени подстили на хип-хоп културата. Не на последно място може да се каже, че всяка национална култура оказва влияние върху хип-хоп танците в различна степен.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ ЗА СТРОЕЖА НА ТАНЦОВИТЕ ДВИЖЕНИЯ И КОНЦЕПТУАЛНИ ОСОБЕНОСТИ В ХИП-ХОП ХОРЕОГРАФИЯТА. КОНЦЕПТУАЛЕН МОДЕЛ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ И РЕАЛИЗИРАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ ПО ХИП-ХОП ТАНЦИ

Четвърта глава от дисертационния труд разглежда основни понятия от областта на хореографията, които са приложими и в хип-хоп танците. **В първата част са разгледани основните положения на ръцете, краката, снагата (корпуса) и главата, елементите на танцовите движения, както и някои характерни движения за основните три хип-хоп танцови стила- Брейк, Попинг и Локинг.** Първата част на четвърта глава е базирана на Теорията за строежа на

движенията в Българската народна хореография на К. Дженев и К. Харалампиев.

Хип-хоп танците притежават особености, които ги отличават от останалите танцови стилове и по този начин се превръщат в отделен танцов стил. От друга страна могат да се търсят сходни характеристики както с фолклорните, така и с модерните и спортни танци, които да спомогнат за създаване на универсални понятия и терминология в областта на хореографията, като научна дисциплина.

Поради импровизационния характер на хип-хоп танците, танцовите движения на практика са неограничени на брой и трудно могат да бъдат систематизирани. Въпреки това съществуват правила, техники и движения, които се наричат основни или **basic** (бейсик), които са специфични за всеки отделен хип-хоп танцов стил.

Брейк танците включват четири основни групи танцови движения. Това са **toprock** (топрокс), **downrock** (даунрокс), **power moves** (пауърмуве) и **freezes** (фрийзове). Преходите от **toprock** към **downrock** и **power moves** се наричат **drops**. Много е важно да има плавен преход между отделните елементи при танцуване, което се нарича **flow**.

Въпреки че, **Locking** е импровизационен хип-хоп танцов стил, съществуват и много основни движения създадени от първите локъри, като Don Campbell и други. Много танцьори променят или комбинират тези движения с други и създават свои собствени варианти. Някои Locking движения произлизат от социалните танци, които са се танцували в нощните клубове и дискотеки.

Движенията в локинг са концентрирани главно в ръцете, а краката изпълняват най- често стъпки и ходове. Освен движенията с ръце в локинг се използват и много промени на позициите на тялото-клякане, коленичене, седане, опиране, лягане и др. Най- често движенията се изпълняват с груув на всяко музикално време, но може да има и паузи при позиране.

Попинг се използва и като обединяващо понятие за обозначаване на група от свързани танцови стилове и техники, като Robot, Waving, Tutting и др.. Електронната музика също влияе върху попинга и под нейно въздействие се появяват подстилове като liquid, digits, turfing и др.. Попинг танцорът обикновено се нарича попър, а тези танцори, които се развиват в специфичните подстилове могат да се наричат уейвър, тугър, стобър и др.

Движенията в третият основен хоп-хоп танцов стил Попинг са базирани на основата на импровизационни техники, изолации на различни части от тялото и специфичната за стила техника наречена поп или хит.

Във втората част на главата са разгледани композиционните особености на хип-хоп хореографията, като ще бъде разгледан строежът на танцовата форма, а след това и видовете танцови форми, приложими в хип-хоп танцовата хореография. Втората част се основава на Композиция и форми на танца на Г. Абрашев.

На първо място е необходимо да се отбележи, че в хип-хоп танците са се обособили две направления- фрий стайл (импровизация) и хореография. На основата на противопоставянето на тези две направления се създава конфликт между привържениците на старата (old school) и новата (new style) школи в хип-хоп танците.

В общи линии, хип-хоп танцовите хореографии следват **строежът на танцовата форма**, познат и в останалите танцови стилове, който е аналогичен с временните параметри на музикалния строеж и до голяма степен се предопределя от него.

В хип-хоп танците, както и в останалите танцови стилове съществуват две основни категории на танцовите форми – **дивертисментна и действена**.

Дивертисментните форми се основават на така наречените „чисти танци“. Това са танци, при които няма сюжет или драматургично действие. Съдържанието им се свежда до изразяване на

емоционалното състояние и настроение на изпълнителите при увеселения, развлечения или забавления.

Действените форми се различават от дивертисментните поради това, че тяхното формообразуване се обуславя от наличието на драматургично действие.

В съвременната хореографска практика **тематичната форма** се използва най-вече за групов портретна характеристика на определена категория хора- например социална, етническа, професионална и др.

В случаите, когато съдържанието на танца се изяснява и формата му се изгражда въз основа на сюжет, действената танцова форма се нарича **сюжетна**.

Много често в хип-хоп танците се срещат **смесените форми** – сюжетно- тематичната и тематично- сюжетната. Названието се определя в зависимост от преобладаващия принцип на формообразуването.

Композиционните структури се определят от броя на изпълнителите, които фактически дават и наименованието им. В хип-хоп танците се срещат следните композиционни структури: **соло; дует и дуо; малка група (състои се от 3 до 7 танцьора); голяма група (от 8 до 15 танцьора); формация (над 16 танцьора)**.

В третата част на четвърта глава е представен **концептуален модел за изграждане и реализиране на обучението по хип-хоп танцови техники**, базиран на основата на методиката на обучението по български танци на Ст. Вългаров и методиката на обучението по спортни танци на Зл. Костов.

Обучението по танци е образователен процес, който, освен че се подчинява на задължителните дидактически и педагогически принципи, решава и специфични задачи от областта на изкуството, физическата подготовка и личностното развитие на обучаващите се. Към тези специфичните задачи спадат развитието на музикален слух и

чувството за ритъм, повишаването на естетическата култура, изграждането на правилна стойка, подобряването на общото физическо състояние, развитието на координацията, бързото вземане на решения, изграждането на дисциплинираност, екипност и инициативност.

По своята същност хип-хоп танците са по-скоро танцов жанр, в който са валидни общите методически и дидактически принципи, залегнали в обучението по танци като изкуство-класически, модерни и български народни танци. От друга страна хип-хоп танците имат състезателен характер, тъй като още от самото си създаване, основната сцена за изява са танцовите битки (батъли), като по този показател се доближават до спортните танци. Това е и причината повечето от методите и дидактическите принципи да са еднакви с тези на обучението по класически или български народни танци, но да има и такива, които са характерни за обучението по спортни танци.

Обучението по хип-хоп танци има две основни цели. Без да се степенуват по важност, едната е **развитието на физически качества** като сила, бързина, гъвкавост и издръжливост, а другата е **развитието на специфични способности** като равновесие, ориентация, координация, ритмуваща способност, синхрон и изразителност на движенията. Тези цели се достигат чрез компонентите на обучителен процес по хип-хоп танци, а именно техническа, физическа, психическа, теоретична и хореографска подготовка.

Най-важният компонент на обучението по хип-хоп танци е **техническата подготовка**. Основната цел на тази подготовка е качествено и ефективно усвояване на танцовите движения и техниките на изпълнението им.

Вторият компонент от обучителния процес е **физическата подготовка**. Тя е основата върху която се изграждат техническата и психическата подготовка на танцьорите. Развитието на хип-хоп танците е немислимо без постоянното поддържане на високо равнище на двигателни способности на танцьорите.

Следващият компонент в обучението по хип-хоп танци е **психическата подготовка**. Това е специфичен процес и е необходимо преподавателите по танци да имат основни познания по детска и социална психология, които да прилагат при работата си с танцови групи и индивидуални изпълнители.

Теоретичната подготовка също е важен компонент в обучението по хип-хоп танци. Тя осигурява необходимият обем от знания за правилното провеждане на обучителния процес.

Не на последно място важен компонент в обучението по хип-хоп танци е **хореографската подготовка**. Тя включва всички аспекти на танцовото изкуство като строеж и форма на танца, танцова композиция, основни и допълнителни средства на танца, сценично поведение и др.

Следвайки основните методи и дидактически принципи обучителният процес по хип-хоп танци може да бъде разделен на няколко етапа:

- **Начинаещи**- в този етап танцьорите започват да изучават основни положения на частите на тялото, запознават се с ритъма на хип-хоп музиката.

- **Напреднали**- След като танцьорите са усвоили основите, те продължават да изучават по-сложни комбинации. В този етап е подходящо да се включат комбинации с повече разминавания и различно пространствено разпределение по сцената. Изучават се спецификите на различните хип-хоп танцови стилове- брейк, попинг, локинг, крѐмп, уакинг, чрез изучаване на различни стилови комбинации. Възможно е да се изучават различни музикални трайности в хип-хоп музиката.

- **Усъвършенстване**- в този етап танцьорите трябва да работят върху техниката на изпълнение, като се стремят към постигане на по-голяма прецизност и емоционалната изразителност.

- **Изящество**- Това е последният етап от обучението. В него танцьорите се насочват към развитие на индивидуалния си стил в хип-хоп танците. На изпълнителите се оставя свобода да

експериментират с нови движения и изразителни техники, да смесват различни стилове за да създадат уникални и креативни танцови изпълнения.

Освен от етапите на обучение, при структурирането на учебния процес по хип-хоп танци, преподавателят трябва да се ръководи и от спецификите на хип-хоп танцовите стилове. Въпреки че, разделянето по стилове трябва да се прави най-рано при напредналите изпълнители, все пак уроците могат да бъдат разделени на брейк танци за начинаещи, брейк танци за напреднали, брейк танци за усъвършенстване, брейк танци за изящество, локинг за начинаещи, локинг за напреднали и т.н.

Не на последно място за да разработи план на урока, преподавателят трябва да се ръководи от целта на конкретният учебен час- дали урокът е за изучаване на нова хореография, дали е за подготовка за батъл, дали е за затвърждаване на знания, за „въртене“ на хореография или спектакъл и др.

В дисертационния труд са представени примерни разпределения на различни уроци по танци, засягащи различните хип-хоп танцови стилове и етапи на обучението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Избирайки темата на настоящата дисертация, осъзнавах, че изследването ще бъде актуално не само защото за първи път се поставя въпросът, но и защото в съвременето ни интересът към хип-хоп културата и хип-хоп танците е значителен.

В изследването си търсих отговор на редица въпроси и вярвам, че ги намерих. Анализите, които извърших в четирите глави на дисертацията, ми дават отговор на основния въпрос – какви са процесите превърнали една локална субкултура на градското гето в Ню Йорк в световен културен феномен и изразител на актуалните идеи на младото поколение.

Приемам, че завършвайки труда си, съм успял да постигна целта, която си поставих в началото на дългия път, който извървах, по нейното разписване, извършено въз основата на сериозни проучвания, търсения, сравнителен анализ и множество интервюта. Разглеждайки и анализирайки хип-хоп културата и хип-хоп танците в частност, посочих как съществуващата терминология по танцово изкуство и методиката в обучението по танци могат да бъдат използвани и приложени на практика в обучението по хип-хоп танцови техники.

Стигнах до извода, че хип-хоп културата заедно с нейните елементи покрива всички области на понятието култура и това е причината за масовото ѝ разпространение и приемането ѝ от различните националности по целия свят.

На свой ред хип-хоп танците, заедно с многообразието от хип-хоп танцови стилове, трябва да бъдат разглеждани, изучавани и възприемани като изкуство, а не като спорт, поради приликите с останалите танцови стилове.

С анализите си установих, че съществуват различни противоречия по отношение на философията и същността на хип-хоп културата. Тези противоречия са породени главно от незнание и липса на академичност по отношение на хип-хопа като цяло. В дисертацията си успях да систематизирам периодика по отношение на развитие на хип-хоп културата, както и периодика по отношение на еволюцията на хип-хоп танцовите стилове. От друга страна в последната глава от дисертацията успях да разработя терминология и методика по отношение на преподаването на хип-хоп танците. Уверен съм, че така систематизиранят материал ще бъде от полза на хореографите и преподавателите по хип-хоп танцови техники и ще разреши, поне от части, някои от противоречията в хип-хоп обществото.

Настоящата дисертация, предвид всеобхватността и мащабността на изследваният обект- хип-хоп културата, ограничих по няколко начина:

- По отношение на елементите на хип-хоп културата са разгледани подробно само основните – танци, рапиране, диджейинг и графити, а на допълнителните не се отдава голямо внимание;

- По отношение на историческото развитие са разгледани периодите общо главно в САЩ, без да се отделя внимание на различните периоди в отделните държави;

- По отношение на разпространението на хип-хопа по света се поставя акцент върху разпространението в Европа с цел да бъде разгледано навлизането и развитието на културата в България;

- По отношение на същността и еволюцията на хип-хоп танците, акцентът е поставен върху основните хип-хоп танцови стилове- брейк попинг и локинг, а останалите са разгледани частично.

Това ограничение ми помогна да поставя акценти върху основните философски идеи при зараждането на хип-хоп културата и тяхната еволюция до днес. От друга страна успях да представя цялостна картина за съществуващата хип-хоп култура в България.

За да постигна целите, които си бях поставил в началото на разписване на настоящата дисертация, извърших периодизация, свързана с развитието на хип-хоп културата и еволюцията на хип-хоп танцовите стилове.

Моята основна цел беше да се създаде терминология в областта на хип-хоп хореографията от една страна, а от друга страна да се създаде концептуален модел в обучението по хип-хоп танци. Установих и изведох като изводи, че съществуващата терминология в областта на българската народна хореография, както и на класическата хореография може да бъде адаптирана за нуждите на хип-хоп хореографията, като бъде актуализирана и обогатена.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. За първи път научно се изясняват същността и етимологията на понятието хип-хоп.
2. Направена е цялостна класификация на основните и второстепенните елементи на хип-хоп културата.
3. Проследено е възникването и развитието на хип-хоп културата от 70-те години на 20 век до сега, като са разгледани основни етапи характеризиращи развитието на културата.
4. Направено е глобално проучване за разпространението на хип-хоп културата по света в различните континенти, като е поставен акцент върху навлизането и развитието на хип-хопа в Европа.
5. За първи път в подробности е разгледано навлизането и развитието на хип-хоп културата в България. Разгледани са българските измерения на различните елементи на хип-хоп културата.
6. Подробно са разгледани основните хип-хоп танцовите стилове, като е проследена тяхната еволюция и са изследвани факторите, оказващи влияние за развитието им.
7. Представени са теоретични основи за строежа на танцовите движения и концептуални особености в хип-хоп хореографията.
8. За първи път е създаден концептуален модел за изграждане и реализиране на обучението по хип-хоп танци.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА

1. Алексиев, Ивайло 2021: *„Онлайн обучението по хип-хоп танци, като възможност за развитие на школите по танци по време на COVID-19“*, В: КУЛТУРА, МЕДИИ И КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ ПО ВРЕМЕ НА COVID-19, Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, с.100-110 .
2. Алексиев, Ивайло 2021: *„Хип-хопът в България като културен феномен“*, В: Сборник научни трудове, Съюз на специалистите по качеството в България, София, с.119-126.
3. Алексиев, Ивайло 2022: *„Азиатският хип-хоп или как к-попът се превърна в културен феномен“*, В: Сборник научни трудове, Съюз на специалистите по качеството в България, София, с.47-56.
4. Алексиев, Ивайло 2022: *„Концептуален модел за изграждане и реализиране на обучението по хип-хоп танци“*, В: КУЛТУРА, МЕДИИ И КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ, Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград.

South West University “Neofit Rilski”- Blagoevgrad

FACULTY OF ARTS
CHOREOGRAPHY DEPARTMENT

IVAYLO TSVETANOV ALEKSIEV

TRENDS AND PERSPECTIVES IN HIP-HOP DANCE CULTURE. TRAINING
AND CHOREOGRAPHY

ABSTRACT

ON THE DISSERTATION FOR THE AWARD OF EDUCATIONAL AND
SCIENTIFIC DEGREE "DOCTOR" PROFESSIONAL FIELD 8.3.

Scientific supervisor: PROF. NIKOLAI TSVETKOV

Scientific jury composed of:

Internal members: ASS.PROF. GEORGI GAROV

PROF. D.S. ANELIA YANEVA

External members: PROF. DR. KATYA KAYRYAKOVA

PROF. DR. ZHELKA TABAKOVA

PROF. DR. ANTON ANTONOV

BLAGOEVGRAD

2024

The dissertation work was discussed and directed for sewing by the "Choreography" department at the SWY "Neofit Rilski" on 16.05.2024.

The total volume of the work is 260 pages, of which 236 are main text. The bibliography includes 141 titles in Latin and 20 titles in Cyrillic, 7 interviews and 16 websites. There are 8 appendices to the dissertation work.

The defense of the dissertation work will take place on 25.09.2024 at 1:00 p.m. in the meeting room (114) - CC 1 of the Neofit Rilski University of Applied Sciences, Blagoevgrad. The defense materials are available to those interested in the library of Neofit Rilski University- Blagoevgrad.

INTRODUCTION

The modern concept of culture was formed in the late 18th and early 19th centuries in Western Europe. Certain authors began to define culture as "the best thing ever created or said" and anything that did not fall into this category was characterized as chaos and anarchy.

In modern times, certain social groups create their own subcultures, which on the one hand have their own aesthetic, social, religious, geographical and other factors, but on the other hand influence the general concept of culture, introducing cultural innovations and new cultural models.

In the 70s of the 20th century, such a subcultural phenomenon - hip-hop - appeared in the urban ghettos of the USA. This culture of African-American youth from the poorest areas of American cities managed to conquer the whole world in just a few decades, developing according to its own rules and becoming a global youth culture around the world.

All this dynamics and global expansion of hip-hop culture motivated me to choose for my work the problematics that I follow in the four chapters described below.

The research problem

The research problem arose from the need to study and analyze the origin, evolution and spread of hip-hop culture around the world and in Bulgaria in particular. An important place is occupied by the need to study and systematize the terminology in the field of choreography and the methodology of teaching hip-hop dances.

My personal and professional motivation for choosing the topic for the dissertation work is that I have been in the field of stage dance art for 25 years and am a direct participant and observer in the interpretation of hip-hop in original works. The limited number of studies on the subject in Bulgaria is also of interest. Despite the availability of a limited number of studies and publications related to hip-hop culture, theoretical developments in the field of dance art are still insufficient. There are no scientific studies on the subject, and a monographic work by a Bulgarian author is completely missing.

Relevance and importance of the topic

The research is relevant because, on the one hand, issues related to hip-hop as a culture and, in particular, hip-hop dance as a choreographic discipline and stage art are considered for the first time, and on the other hand, the interest in hip-hop culture and hip-hop dances is significant and extremely relevant, even more so with the adoption of breaking as an Olympic discipline.

In general, the questions I ask myself and the answers I seek are what are the processes and reasons that led to the worldwide popularity of hip-hop culture; what are the specifics of hip-hop dance art and last but not least is the question of creating

an initial terminology in the field of hip-hop choreography and the methodology of teaching hip-hop dances.

The purpose of this dissertation research is, by examining and analyzing hip-hop culture and hip-hop dance in particular, to summarize the reasons for the worldwide popularity of hip-hop culture, to clarify terminology in the field of choreographic theory, and to create a conceptual model in teaching hip-hop dance techniques.

The main tasks of the research in connection with the achievement of the specified goal are:

- Analyzing and systematizing publications and scientific literature in the field of hip-hop culture and hip-hop dances in particular.
- Overview, overview and analysis of theoretical concepts and definitions related to the study: theory of the construction of dance movements, stage dance, dance language, choreographic text, composition and forms of dance, methodology in teaching dance art.
- To carry out the necessary comparison and systematization activity to summarize and refine the accumulated knowledge.
- To analyze the evolution and spread of hip-hop culture in the context of different time periods.
- Conducting interviews with authors of hip-hop dance works and analyzing the information received.
- Creation of terminology in the field of hip-hop choreography.
- Building a conceptual model in hip-hop dance training.

Object and subject of the study

The object of research is hip-hop culture and its main (dancing, rapping, DJing and graffiti) and additional elements (beatboxing, production, fashion, language, theaters, etc.). Special emphasis is placed on hip-hop dancing as an element of hip-hop culture. Hip-hop dance styles are divided into basic - break popping and locking, derived and club.

The subject of the present study is, on the one hand, the spread and evolution of hip-hop culture around the world and in Bulgaria. On the other hand, the subject of the present research is the terminology in the field of hip-hop dances, as well as the methodology of training in hip-hop dances.

The dance language is a set of means of expression - elements and movements that are found both in Bulgarian folklore and in classical dances. This dissertation will examine existing terms and how they can be applied to hip-hop dance terminology. As such is missing, the goal is to create a terminology in the field of hip-hop dance, based on the existing one, to be updated and enriched.

The present dissertation, given the comprehensiveness and scale of the studied object - hip-hop culture, must and is limited in several ways:

- Regarding the elements of hip-hop culture, only the main ones - dancing, rapping, DJing and graffiti - have been examined in detail, and additional ones have not been given much attention;

- Regarding the historical development, the periods in general, mainly in the USA, are considered, without paying attention to the different periods in the individual countries;

- Regarding the spread of hip-hop around the world, emphasis is placed on the spread in Europe in order to examine the entry and development of the culture in Bulgaria;

- Regarding the essence and evolution of hip-hop dances, the emphasis is placed on the main hip-hop dance styles - break popping and locking, and the rest are partially covered.

Author's thesis and hypothesis

The main research thesis is that hip-hop is a cultural phenomenon and includes all elements of the field of culture. Hip-hop culture has outgrown its local subcultural manifestation and has become a global youth culture around the world. Dancing is the primary stage manifestation of hip-hop culture and as such should be seen as a cultural product rather than a sport. Existing terminology in the field of dance art can be adapted to the needs of teaching hip-hop dance techniques. It needs to be updated and enriched due to the specifics of hip-hop dances.

The teaching of hip-hop dances is implemented in a model similar to the teaching of other dance styles. A key role in the process is played by the choreographer-pedagogue with his personal qualities, knowledge, skills and interpretation capabilities. Learning hip-hop dance is a two-way process and also depends on the attitude, talent and capabilities of the learner.

Research methodology

The specificity of the study implies the use of a structural, comparative-analytical, empirical and historical method. The historical-stylistic method is related to following in historical terms the development of hip-hop culture, as well as the evolution of hip-hop dance styles. The method of comparative analysis is applied in several places in the study. First of all, a comparison is made between the spread and development of hip-hop culture in different countries of the world. Secondly, hip-hop dance styles are compared, looking for similarities and differences between them. Thirdly, a comparison is made between the dance terminology in the different dance styles. The empirical group of methods includes the study of video, audio and text sources with information, observation and unstructured interviews with hip-hop choreographers, as well as with specialists in the field of stage dance art.

CONTENTS OF THE DISSERTATION

FIRST CHAPTER. ESSENCE AND ETYMOLOGY OF HIP-HOP CULTURE (AS A CULTURAL PHENOMENON).

The first chapter of this doctoral dissertation examines basic concepts and presents definitions of what hip-hop culture is, what is the etymology of the name and what are the main elements of the culture, without paying particular attention to the hip-hop dances that are examined in the third chapter. In the first part, a definition of the concept of hip-hop culture is presented, considering the existing definitions of culture and the main areas of culture in general. From there, analogies are made about hip-hop and how this phenomenon fits into notions of culture. There are different ideas about what hip-hop is. According to some, hip-hop is a cultural and art movement created by African Americans, Latin Americans and Caribbean Americans. Another widespread understanding is that hip-hop is a subculture.

Marie-Agnes Beau gives the following definition of hip-hop: "The best definition of hip-hop is urban ghetto culture. It is the lifestyle of young people living on the streets, encouraging self-expression through music, dance, graphic arts and fashion clothing - children initially wear large, baggy pants so they can grow out of them without having to buy new ones. It is also a social attitude where membership in a gang or group is where everyone is interdependent and each member has their own role."¹⁹

Afrika Bambaataa says, "A lot of times when people use the term hip-hop, they don't know what they're really talking about. Most of them only have rappers in mind. When we use the term hip-hop, we must mean the entire culture and movement. You have to take the whole culture for what it is... The way you act, walk, look and talk, it's all part of the hip-hop culture."²⁰

In order to clarify whether hip-hop is a cultural phenomenon and to develop a comprehensive definition of what hip-hop is, it is necessary to examine the different definitions of culture and art.

Basically, culture is understood as human activity in its various manifestations, including all forms and methods of human self-expression, self-knowledge and accumulation of habits and skills. Culture is a set of rules that prescribe a certain behavior to a person with inherent experiences and thoughts.

Hip-hop consists of four main elements - graffiti, DJing, emceeing, breakdancing, which can be classified as visual and performing arts, respectively. With its other elements, hip-hop is present in all other areas of culture. There are entirely hip-hop feature films and documentaries, hip-hop television and radio, part of the audiovisual sphere of culture; hip-hop literature, part of the realm of books and reading; hip-hop museums, as part of the material cultural heritage; attempts are

---

¹⁹ Beau, Marie- Agnes 1996: Hip Hop and Rap in Europe. The culture of the urban ghetto's. Music. Culture and Society in Europe. Brussels: European Music Office.

²⁰ <https://hiphop-culture.jimdofree.com/>

also made to present hip-hop as an intangible cultural heritage (For example, the film "Music from the Edge Neighborhoods"); the thousands of hip-hop dance, rap, DJing and graffiti schools are part of the culture and education field, and in the last decade, hip-hop has been an academic discipline in many world universities. All elements of hip-hop as part of the fields of culture will be discussed in detail in the second part of the first chapter.

Not only has hip-hop culture spread to all fields of art, it has spread throughout the world and has long since served to represent the ideas and dissent of African Americans and people from the lowest social strata in America. Hip-hop has long been no longer a subculture of the American ghetto, but has transcended local, national and racial dimensions and today there are emcees, DJs, break dancers, graffiti artists in every country of the world, of every nationality, ethnicity and race.

Last but not least, hip-hop today cannot be defined as street art. In recent years, hip-hop has become institutionalized. In almost every country in the world, as well as at the national level, there are federations, associations and other forms of associations of hip-hop groups and artists, creating special spaces for graffiti performances, hip-hop dances, hip-hop music with the help of the countries and municipalities, hip-hop is an academic discipline in many universities around the world, numerous private, municipal and public schools have been established offering training in the various elements of hip-hop culture.

Today, the two words "hip" and "hop" are used together, written with a hyphen (a small dash) and serve to denote the cultural phenomenon hip-hop. The term is used with almost every element of culture - for example, hip-hop music, hip-hop dance, hip-hop fashion, etc.

The second part of the first chapter examines the main four elements of hip-hop culture developed by African American communities to enable people to express themselves, whether politically or emotionally, and to participate in social activities.

DJing refers to the techniques of processing sounds and creating music and rhythm using two or more turntables (or other sound sources such as audio tapes, CDs or digital audio files) and a DJ mixer that are included in a common sound system .

Rap (MC-ing) is a vocal style based on recitatives in verse and rhyme, usually accompanied by an instrumental or synthetic beat, but sometimes performed A cappella. The musical time signature is almost always 4/4, but can also be in 2/4. The text of the recitative may be pre-prepared or improvised, and may include phrases from well-known songs, well-known maxims, quotations from famous people, and may also include invented words to form the rhyme.

Graffiti (drawings, street art) is one of the most controversial elements of hip-hop culture. On the one hand, it can be said that it is the visual manifestation of hip-hop culture, but on the other hand, there are controversies both about whether graffiti is part of hip-hop, and whether it is not just a manifestation of vandalism or serves to expressing the youth's disagreements with the existing system.

The break, also called **B-boying / B-girling** or breakdancing, is a dynamic, rhythmic dance style that developed as one of the main elements of hip-hop culture.

Like other elements of hip-hop culture, break dancing is heavily influenced by many cultures, most notably 1930s-era street dance, Brazilian and Asian martial arts, African folk dance, and more. Over the years, the dance was influenced by the movements of James Brown, Michael Jackson, Clark Campbell and Californian funk, and other dance styles appeared - popping and locking.

In addition to these basic elements, hip-hop culture also includes beatmaking (music production), beatboxing, hip-hop fashion, specific hip-hop language, cultural education, cinema, theater, literature, museums and festivals, which are discussed in the third part of the first chapter.

Although not among the main ones, **beatmaking or production** is another important element that is part of hip-hop culture. The terms beatmaker and producer in hip-hop are very often taken together, as it is about creating music and very often all functions are performed by one person.

Beatboxing is a mouth technique in which a singer imitates drums and other percussion instruments with their lips, oral cavity or voice. It can also be called the skill of creating rhythms using the human mouth.

Fashion, in the form of clothing, hairstyles, and other accessories, is extremely important to hip-hop culture, as it allows members of the hip-hop community to distinguish themselves, express themselves, and show their belonging to the culture or individual hip hop groups.

Like any subculture, hip-hop has its own **specific language**. Hip-hop slang is also known by alternative names, such as "Black English" or "Ebony". Researchers suggest that its development is due to opposition to "white" English as a higher form of educated speech.

In recent decades, several other elements of hip-hop culture have also developed, and gradually hip-hop covers all known areas of culture, such as **cultural education, cinema, theater, literature, museums and festivals**.

In the field of **non-formal education**, hip-hop began to develop from the years of its appearance. Initially, the crews themselves were a kind of school for teaching and developing hip-hop culture. To date, there are hip-hop schools all over the world that teach the basic elements of hip-hop culture - breakdancing, graffiti, rapping and DJing.

Hip-hop has also taken its place in **cinema** since the 80s of the last century. Over the years, there have been both documentaries describing the essence, ideas, messages and history of hip-hop, as well as purely artistic films, which have reached wide popularity and brought great income to their producers.

Hip-hop theater is a form of theater that presents contemporary stories through the use of one or more of the four main elements of hip-hop culture. The hip-hop theater performance can be a one-man performance, a repertoire performance or a performance prepared for participation in tours and festivals.

Hip-hop literature (literature about hip-hop) appeared in the mid-1980s. It includes non-fiction books describing the emergence, history and philosophy of hip-hop culture, numerous biographical books on the lives of various hip-hop artists, and last but not least, a great deal of fiction.

One of the largest and most widespread elements in the world are **festivals**, which is mainly due to the stage nature of hip-hop culture. There are hundreds of festivals around the world, which can be both incorporating several elements of hip-hop culture, and including only one element - dance, rap, DJ, graffiti or beatboxing festivals, and last but not least, they can also be festivals, which include only one of the styles or sub-styles of hip-hop - for example, Locking, Waking, Trap or others.

SECOND CHAPTER.

HIP-HOP CULTURE AROUND THE WORLD AND IN BULGARIA. EMERGENCE AND DEVELOPMENT

The second chapter of the current doctoral dissertation examines the historical development of hip-hop and the spread of hip-hop culture around the world and in Bulgaria in particular.

In the **first part**, the historical development of hip-hop is traced, starting with the emergence and birth of hip-hop, and in chronological order, the development and individual stages of the culture are traced to the present day.

Hip-hop culture emerged as an underground movement in the 1970s in the Bronx, New York. Originally, it was a subcultural movement that relied entirely on music and involved rapping, DJing, and dancing at neighborhood block parties held outdoors in the spaces between dormitories.

Jamaican-born DJ Clive "Kool Herc" Campbell is considered the founder and "father" of hip-hop. On August 11, 1973, DJ Kool Herc DJ'd the Back to School Party produced and funded by his sister Cindy Campbell, which became the "Birth of Hip Hop". Starting from Herc's home, the movement later spread throughout the neighborhood, and in the following decades, around the world.

It is difficult to determine which is the second element of hip-hop culture - dancing or rapping, since they appear almost simultaneously and are also part of these parties. Campbell's messages, prompts, and addresses to the dancers, usually consisting of one phrase, lead to the syncopated, rhyming spoken accompaniment now known as rap. He calls the dancers at these parties "break boys" and "break girls" or simply b-boys and b-girls, as they use the breakbeat moments to dance more. According to Herc, "break" is an appropriate slang word because it's short and easy to say quickly.

And if it can be said that break dancing was born in the Bronx, New York and was initially performed only by b-boys, at the same time a new style of dancing - funky dances - was born in California.

In the early years of hip-hop, DJs were also emcees (MC- Master of ceremony). Emceeing is the rhythmic speaking of rhymes, a play on words, performed at first unaccompanied and later over a beat. In the beginning, the MC performs only the role of host of a dance event. The MC spoke between the DJ's songs, urging everyone to get up and dance. The first to call himself "MC" was K.C. The Prince of Soul.

In 1977 in the Bronx, B-boys Jamie "Jimmy D" White and Santiago "Jo Jo" Torres founded the first famous break band in world history - the Rock Steady Crew (RSC).

In the 80s of the 20th century, the second stage of the development of hip-hop culture began. Also called the "golden years of hip-hop", it was characterized by several important things. First, as a result of the increased interest in hip-hop culture, it became a dominant cultural movement in minority urban communities in the 1980s, and many artists used hip-hop to influence social processes. Gangster rap emerges. The mass use of new technologies allowed the appearance of the first music albums, videos, feature films and documentaries. Thanks to the music and film industry, hip-hop entered Europe and gradually spread throughout the world. The representation of women on the hip-hop scene is also increasing. Many researchers call the period mid-school or middle school, which separates the emergence of New school hip-hop from the Old school era.

Quite naturally, due to the appearance of the first records and albums, the need to produce/create music also arose. This is how the next element of hip-hop culture appears - beatmaking.

In the 1980s, rhythm and musical sounds were also created. Using only the human body, through the technique of the lips, tongue, voice and other parts of the body, sounds from percussion and other musical instruments are imitated - beatbox appears. Among the first beatboxers were Doug E. Fresh, Biz Markie and Buffy of the Fat Boys.

In the 80s, television was the leading media influence. It was through her that hip-hop got its wide popularity and spread with great speed. At the time, MTV refused to air music videos by African-American artists.

An important change musically is that music recordings are shortened to a few minutes in order to be broadcast as often as possible on radio and television.

Between 1982 and 1985, many films related to hip-hop also appeared, including Wild Style, Beat Street, Krush Groove, Breakin' and the documentary Style Wars. Besides, these films tell about the essence, philosophy and elements of hip-hop culture, they spread the popularity of hip-hop beyond the borders of the United States, first entering Europe and then the whole world.

During the second stage of the development of hip-hop, one of the most significant, but also the most controversial trends in hip-hop culture was created - gangsta rap. "Gangsta rap" is a period of hip-hop culture characterized by controversial messages directed at drug use, violence, riots, open warfare with the police and authorities, and misogyny (disrespect and disregard for women).

Although it is impossible to give a start and end date to a certain period in hip-hop, in the late 80s and early 90s new ideas appeared that created a new stage in the development of hip-hop culture called New school hip-hop (New school of hip-hop).

It is necessary to note that the division of periods in hip-hop culture is made on the principle of philosophical differences characteristic of the entire culture. Accordingly, it can be said that the various stages do not occur in all elements, or at least not at the same time.

Although one cannot precisely define when a stage in the development of hip-hop culture begins and ends, the three periods discussed so far differ in philosophical terms. Old school hip-hop is the basis of hip-hop culture and sets the initial principles and ideas. Mid school hip-hop has clear social messages and helps spread the culture around the world, and the behavior of community members is hostile and aggressive. New school hip-hop can be called the philosophical period. The new period also saw attempts by a number of creators of hip-hop culture to explain "what hip-hop is", what it means, how it serves and to whom.

The main motive of hip-hop culture in the mid-1990s became the creation of a single hip-hop society, united around the principles of hip-hop, and not around drugs, violence and street feuds.

In the late 1990s, after the deaths of Tupac Shakur and Notorious B.I.G. (the events considered to be the end of gangster rap), a new commercial sound appeared on the hip-hop scene called the "bling era" (derived from Lil Wayne's "Bling Bling"), the "jiggy era" (from "Gettin' Jiggy wit It Will Smith's) or the "shiny suit era" (originating from the metallic suits worn by some rappers in music videos, such as Notorious B.I.G., Puff Daddy and Mase's "Mo Money Mo Problems"). Bling Bling (Bling Bling) era is the longest period in the development of hip-hop culture. It started in 1998 and continues to exist today.

To date, hip-hop has entered our daily lives to such an extent that we can encounter it almost everywhere around us. Hip-hop is no longer the underground culture of the ghetto, but has become a mass-consumed cultural product. We can note three main reasons for this. First of all, hip-hop is commercialized through the mass sale of albums and merchandising products, and increased public interest, mainly due to the constant relevance of hip-hop culture and the desire to adapt to each nationality and to each current moment. Secondly, the institutionalization of culture should be noted, through the entry of hip-hop into art schools, universities, dance schools, galleries, etc. Thirdly, but not least, the massive use of the Internet in the 21st century played a huge role in the popularization of culture, which helped the rapid and massive spread of hop-hop culture.

In recent decades, hip-hop has conquered the whole world and become a global culture. According to the US State Department, hip-hop is today "the center of a mega music and fashion industry around the world" that crosses social barriers and transcends racial divides.

The second part of the second chapter traces the spread of hip-hop culture around the world, with an emphasis on the entry of hip-hop into Europe, with the aim of tracing the entry of this culture into Bulgaria.

The second part examines, albeit not in detail, the spread of hip-hop culture in Asia and other parts of the world, with the aim of highlighting cultural similarities and differences at the national level.

Hip-hop culture spreads diffusely, and it is quite logical that after leaving the borders of the United States, it appears in neighboring countries, observing a two-way process of influence of both hip-hop on the local culture and vice versa. In the 1970s, at the very beginning of hip-hop, in the South Bronx there were well-developed communities of Latin Americans, in particular Puerto Ricans, who played

an important role in the spread of culture in the **Caribbean and neighboring countries of America**. American artists of Puerto Rican origin Big Pun, Fat Joe and Angie Martinez, the Mexican rap group Control Machete, as well as groups such as Cypress Hill, who use the Spanish language to rap, contribute to the spread of hip-hop in the neighboring Spanish-speaking countries of the United States.

The reasons for the entry and spread of **hip-hop culture in Europe** differ significantly in philosophical and ideological terms compared to those in North and South America. This is due to various factors, among which the calm political and economic situation in Europe in the 1980s, the absence of sensitive racial discrimination, the more intangible social and class inequality in society. To these factors we can add the exceptional tolerance of European citizens to different cultures and the desire to learn and perceive the new and different.

European society very quickly adopted break dancing, which became the first element of hip-hop culture to appear on the European scene, as it was less violent than rap itself, containing angry lyrics in the United States. At the same time, American rappers began to regularly hold concerts and parties in the clubs of major European cities in order to increase their own sales and popularize hip-hop culture. European teenagers began to copy Americans in organizing parties and initially rapped in English, trying to emulate and get closer to the original. Gradually, rap became extremely popular, but due to the different ideology and the lack of such social significance in Europe, teenagers began to rap in their own language, taking into account the specific national social and immigration contexts, and the local music scene.

Almost every European country began to create its own hip-hop music performed by local artists and groups. British hip-hop was born from artists such as Wiley, Dizze Rascal, the Streets and many others. Die Fantastischen Vier became extremely popular in Germany, as did several artists of Turkish origin such as Cartel, Kool Savaş and Azad. In France, a number of local stars are becoming famous, such as IAM and Suprême NTM, MC Solaar, Rohff, Rim'K or Booba. In the Netherlands, important rappers of the 90s are the groups Osdorp Posse, Extnce and Postmen. In Italy, Jovanotti and Articolo 31 began to create.

Hip-hop culture also emerged in post-communist societies after the changes with groups and artists such as- PM Cool Lee in Poland, B.U.G. Mafia in Romania, Amnesty in Bulgaria, Bad B. In Russia, etc.

Hip-hop appeared on the **Asian scene** in the 80s of the 20th century, which also coincided with the widespread spread of the culture in Europe and around the world.

This is due to several factors, among which can be noted the increased media interest in hip-hop culture worldwide, the appearance of the first hip-hop-themed films and, last but not least, the desire of record companies to reach new markets and accordingly new audience.

Hip-hop culture thrives better in pro-American countries such as the Philippines, Japan, South Korea, Taiwan, Malaysia, Indonesia and Singapore, to which can be added China and India, which have managed to create a hip-hop scene worthy of attention, despite its limited scale and popularity. It is noteworthy that hip-hop finds a stage in economically developed or rapidly developing Asian

countries, from which one can reach the conclusion that hip-hop culture in Asia has a commercial rather than a social or philosophical essence, as it is in The USA, which, as in Europe, is also due to the absence of racial contradictions, as well as more intangible class differences in society.

Attention should be paid to **Asian hip-hop dances**, or rather dance groups and performers, which to date dominate the world dance scene and largely dictate the development of hip-hop dance culture throughout the world. The dance has a visual impact and no language barrier, which is why the dance is most quickly adopted in Asia and serves as a global means of spreading hip-hop culture.

The other important element of the Asian scene is **Korean hip-hop, as part of the K-pop culture**, which in recent decades, with groups such as BTS, Red Velvet, Blackpink, EXO, TWICE, TXT, etc., has managed to settle permanently on the world stage. music scene and create a new music genre and a whole built music industry.

Today, almost every country in the world has hip-hop artists, DJs, dancers, and rappers rapping in their own language.

The third part of the second chapter examines the birth and development of hip-hop culture in **Bulgaria**.

Developing according to its own rules and seeking its own messages and connection with the audience, Bulgarian hip-hop culture has both similarities and differences with hip-hop around the world. In our country, too, hip-hop is based on the four main elements - DJing, Emceeing, Breakdancing and Graffiti, with the other elements gradually developing - music production, beatmaking, beatboxing, fashion, media, etc. On the other hand, hip-hop culture in Bulgaria differs significantly in terms of philosophy. There are several reasons for this. First of all is the origin of Bulgarian hip-hop. Unlike in the USA, where hip-hop is born on the street, in Bulgaria hip-hop is created in halls and studios. In its historical development,

Bulgarian hip-hop culture can be divided into 3 periods.

The first period (First Wave), starting in the mid-80s and continuing until the mid-90s, is characterized by the lack of clear social messages, not a good knowledge of the philosophy of hip-hop and culture in its entirety, as well as creative demand by Bulgarian hip-hop artists.

In the second period (the Second Wave) from 1995 until 2005, the hip-hop culture in Bulgaria marked a rapid development. Bulgarian hip-hop artists are aware of the philosophy of hip-hop culture and turn their art into a platform for expressing disagreement with the economic, political and social crisis of the mid-1990s, the deepening of the problems of young people and a protest against the existing system.

From 2005 to the present, hip-hop culture in the country continues to develop during the so-called third period, which is characterized by commercialization and the search for new market niches and channels to reach the audience. Many performers refuse to deal with rap, due to the lack of media support, deteriorated financial situation, but mostly due to the decrease in the interest of the Bulgarian rap listener.

CHAPTER THREE.

GENESIS, EVOLUTION AND ESSENCE OF HIP-HOP DANCING

The third chapter of this dissertation examines in detail hip-hop dances as an element of hip-hop culture.

The first part of the third chapter pays attention to the concept of hip-hop dancing, deriving a single concept that unites existing and socially used terms such as break dancing, urban or street dancing.

It can be assumed that the name of dance as an element of hip-hop culture has changed since its inception until today, and also that discussions on this topic will continue in the future, which is a result of the dynamic and changing nature of hip-hop culture, in general.

Initially, all dance styles were called by the general name break dances or breakdances. The term came about due to the widespread popularity of break dancing thanks to the TV show "Soul Train" and the movies "Breakin'" and "Breakin' 2. Electric Boogaloo," "Beat Street" and "Wild Style" from the 1980s. last century, which represent the dance groups and dance techniques in the emerging stages of hip-hop culture, which is considered old school or "real", classic hip-hop that is not commercial.

In the 90s, as a result of the increased commercialization of hip-hop, the name Street dance (Street dance) or the less popular Urban dance (Urban dance) was gradually imposed.

Due to the increasing presence of hip-hop in academic circles and the interest of science in it, it is necessary to establish conventional standards regarding the terminology in hip-hop culture.

The teaching, processing and choreography of hop-hop dance styles and techniques leads to the loss of their street character, and this necessitates the use of a new term that unites both the dance styles taught in the hall and the derivatives that appear on the street. The terms used now give rise to several contradictions and inaccuracies. First of all, to date it is clear that break dancing is only one of the hip-hop dance styles, and not a unifying concept. In the second place, the concept of street dances cannot perform a unifying function, since dances that are studied in halls and club dances (new style, commercial, lyrical, house) that do not arise on the street should be excluded from it. Last but not least, to turn a dance into a performance art, it is processed and thus loses its street character.

To date, all hip-hop dance styles can be united under the general name - **hip-hop dances**. This term is appropriate as it unites in itself the main, derived (street), club (house) dance styles and avoids the contradiction created by the term street dance.

The second part of the third chapter examines the **historical specificity in the formation of hip-hop dances**.

Hip-hop dance was created in the USA in the late 1960s and was developed by street dancers in urban neighborhoods as an opportunity for self-expression and self-esteem building for young people from the urban ghetto. The lack of

opportunities for realization in American society at that time for people from these social strata in the suburbs, as well as their need to appear in a different form, also led to the creation of dance battles, representing an imaginary rhythmic battle between two or more opponents, in which breaking the rhythm and making physical contact with the opponent results in a loss.

In New York, African-Americans, Puerto Ricans, and Latinos created uprock and breaking. In California, African-Americans created locking, roboting, boogaloo and popping - so-called funk styles. All these dance styles are different and come together because of their street origins and their improvisational nature.

The first professional street dance crews, which were formed in the 70s, also had an influence on the evolution of hip-hop dancing. These are "Rock Steady Crew" and "The Lockers" who create and spread breaking, locking and popping and "The Electric Boogaloos" who popularize the Boogaloo style. Hip-hop dances are also influenced by social dances in their various forms. Dances from the 90s such as "Running Man", "Worm" and "Cabbage Patch" gained widespread popularity and became traditional in clubs and discotheques. After the year 2000, other social dances that are danced in a block appeared, such as "Cha Cha slide", "Cat daddy" and "Dougie", which also became very popular. Last but not least, after the mass spread of hip-hop culture around the world in the late 20th century, hip-hop dance was influenced by national cultures as well as other dance styles, such as ballet, and thus an eclectic styles such as K-pop (Korean variety of hip-hop), Reggaeton (hip-hop influenced by Latin music, spread in Caribbean countries), hiplet (mixing hip-hop and ballet), jazz-funk (hip-hop influenced by jazz music) etc.

In the 21st century, club dances such as house, waacking, vogue became very popular, which, although not of street origin, also became part of the hip-hop dance culture due to its improvisational nature.

In the third part of the third chapter, hip-hop dance styles are discussed.

A special emphasis is placed on the main ones - break, popping and locking, but derivatives and sub-styles in hip-hop dance art are also examined.

Break dancing (Breaking) originates from the end of the 60s, and the place of birth and development is the east coast of the USA. All sources point to the suburbs of New York - Brooklyn, Harlem, Queens and specifically the Bronx - as their birthplace, where mainly the low social class and population of African American and Puerto Rican origin live.

Unlike break, which was born in New York, funky styles were created in California. Initially, they were not perceived as hip-hop dances – they danced to funk, not hip-hop music, and at least at the beginning they were not tied to the other elements of hip-hop (DJing, graffiti and MCing). Funky dances are slightly older than break due to the fact that boogaloo and locking were developed in the late 60s, to the extremely popular music of that time by artists such as James Brown, groups such as The Metres, Slide and family stone, which mixed various soul, jazz and rhythm and blues styles that became popular as funk music. The main funky styles that are part of the main hip-hop dance styles, along with breaks, are popping and locking.

Popping is one of the three main dance styles in hip-hop dance (along with breaking and locking). It is a street dance belonging to the so-called "Funk Styles", which is based on the use of muscle and joint techniques of movement and effect on the rhythm of the music, through stronger or weaker contractions with different parts of the body, combining it with different poses and movements. Although it represents only one specific dance technique, the name "Popping" is used today as a general term covering a whole range of substyles that have common roots (animation, tutting, turfing, electric boogaloo, waving, roboting, ticking, liquid, storbing, gliding, sliding, etc.).

Locking (originally called "campbelllocking") is a funky dance style defined as one of the main hip-hop dance styles. The name comes from the English "lock" (lock), representing the alternation of the combination of fast movements and stopping in an improvised position for a short time (called a pose or "freez"). Characteristic of the style are the fast and precise movements of the hands and the smoother movements of the hips and legs. Dancers of this style are called lockers. They feature a specific style of dress, including striped clothing, suspenders, hats, long socks, white gloves, and specific shoes. From its inception until today, Locking is danced to funk music. Originally it was the music of James Brown, and to date there are already hundreds of thousands of funk songs that are danced to.

Ten years after breaking, locking and popping, four new dance styles emerged - **Memphis Jookin'**, **Turfing**, **Jerkin'** and **Krumping**. Three of them come from California and one comes from Tennessee.

Memphis Jookin' is a dance style created in the 1980s in Memphis, Tennessee. The style is based on an older dance called The Gangsta 'Walk.

Turfing, an acronym derived from Taking Up Room on the Floor, was created in 2002 by Jeriel Bey in Oakland, California. Turfing is a combination of pantomime and drag, with an emphasis on storytelling (through movement) and creating a visual illusion.

The **Jerkin'** dance style was popularized in 2009 by the New Boyz rap song "You're a Jerk", which originally appeared on the group's MySpace page before they even had a producer.

Although Memphis Jookin', Turfing, Jerkin' generated regional support and media attention, none of these styles reached the popularity of **Krumping**. Ceasare "Tight Eyez" Willis and Jo'Artis "Big Mijo" Ratti started krump in the early 2000s in South Central, Los Angeles.

The commercial version of hip-hop dancing was created by the dance industry to meet the needs of music artists for dancers to appear in music videos for their songs. These urban choreographies or studio hip-hop, sometimes referred to under the general name "new style", are hip-hop dances that can be performed to rap, R&B and pop music.

House is a hip-hop dance style and social dance that originated in the underground house music scene of Chicago and New York. House style is improvisational and is characterized by fast and complex steps combined with smooth movements in the body, as well as dancing in a horizontal position on the floor.

Waacking is a hip-hop dance style that originated in the LGBT clubs of Los Angeles in the 1970s. The style is usually danced to 1970s disco music and is mainly characterized by swirling arm movements, posing and an emphasis on femininity.

Vogue or Vouging, is a modern club dance, part of the hip-hop dance styles of the late 1980s. Characteristic of the style are the poses, and the dancer must imagine that he is posing in front of a fashion magazine photographer.

The fourth part of the third chapter examines the factors that influence the development of hip-hop dances.

As already mentioned, **dance groups** play a major role in the origin and evolution of hip-hop dance. A dance crew is a group of street dancers who come together to develop new moves and compete with other crews. All hip-hop dance styles began as social dances on the street, not in dance studios, and therefore the only way to learn the history, techniques, movements, essence and specifics of hip-hop dance styles was in a crew.

It can be said that dance groups have a major role in creating dance moves and techniques, but the evolution of styles and hip-hop dance in general is mostly due to the battles. In an effort to show each group something new, different and better than the other group, the dancers each time improve their dance technique, create new movements, mix styles and make innovations.

The other element that has a major influence on the evolution, popularization and spread of hip-hop dance is **the media**, because if it were not for the media, hip-hop would remain only a local manifestation of the urban subculture in the United States.

Social hip-hop dancing (party dancing) began with the advent of music videos, when hip-hop musicians began to make songs accompanied by a dance specially choreographed for the song. Some social dances are designed to be danced in rows by large groups of people, most often in the street or other open spaces, and sometimes in discotheques and large clubs.

These are the so-called line dances. "Cha Cha Slide," "Cupid Shuffle," and "Soulja Boy" are examples of line dances created to the hip-hop songs of the same name.

As already mentioned above, hip-hop culture is spreading very quickly around the world and is being adopted just as quickly by the younger generation. One of the reasons is that on the one hand, hip-hop music is performed in the local language of the country, and on the other hand, it is possible for the **local culture to influence and combine** with hip-hop culture. This effect is seen in both hip-hop music and hip-hop dance.

The national cultures of the countries that are closest to the origin of hip-hop, namely the countries of Latin America and Africa, have the greatest impact on the development of hip-hop dances. Quite naturally and very easily, movements from Latin dances and folk dances of African countries have gradually entered hip-hop dances, and today it is even difficult to establish the exact origin of some movements. Secondly, the development of hip-hop dances is influenced by the national cultures of countries such as Korea, Jamaica, etc., which create their own

sub-styles of hip-hop culture. Last but not least, it can be said that each national culture influences hip-hop dance to varying degrees.

CHAPTER FOUR.

THEORETICAL BASIS FOR THE CONSTRUCTION OF DANCE MOVEMENTS AND CONCEPTUAL FEATURES IN HIP-HOP CHOREOGRAPHY. A CONCEPTUAL MODEL FOR BUILDING AND IMPLEMENTING HIP-HOP DANCE TRAINING

The fourth chapter of the dissertation examines basic concepts from the field of choreography that are also applicable in hip-hop dancing.

In the first part, the basic positions of the arms, legs, trunk (body) and head, the elements of dance movements, as well as some characteristic movements for the main three hip-hop dance styles - Break, Popping and Locking - are discussed. The first part of the fourth chapter is based on the Theory of Movement Construction in Bulgarian Folk Choreography by K. Jenev and K. Haralampiev.

Hip-hop dances have characteristics that distinguish them from other dance styles and thus become a separate dance style. On the other hand, similar characteristics can be sought with both folk, modern and sports dances to help create universal concepts and terminology in the field of choreography as a scientific discipline. Due to the improvisational nature of hip-hop dance, dance moves are practically unlimited in number and can hardly be systematized. However, there are rules, techniques and movements, which are called basic or basic, which are specific to each individual hip-hop dance style.

Break dancing includes four main groups of dance moves. These are toprock, downrock, power moves and freezes. Transitions from toprock to downrock and power moves are called drops. It is very important to have a smooth transition between the individual elements when dancing, which is called flow.

Although **Locking** is an improvisational hip-hop dance style, there are also many basic moves created by early lockers such as Don Campbell and others. Many dancers modify or combine these moves with others and create their own variations. Some Locking moves originated from the social dances that were danced in nightclubs and discotheques. The movements in locking are mainly concentrated in the hands, and the legs perform most of the steps and moves. In addition to movements with hands in locking, many changes of body positions are used - squatting, kneeling, sitting, leaning, lying down, etc. Most often, the movements are performed with a groove to each musical beat, but there may also be pauses when posing.

Popping is also used as a unifying term to denote a group of related dance styles and techniques, such as Robot, Waving, Tutting, etc.. Electronic music also influences popping, and under its influence sub-styles such as liquid, digits, turfing, etc. appear. A popping dancer is usually called a popper, and those dancers who develop into the specific sub-styles may be called a waver, tooter, stober, etc. The movements in the third major hop-hop dance style, Popping, are based on a foundation of improvisational techniques, isolations of different body parts, and the style-specific technique called a pop or hit.

In the second part of the chapter, the compositional features of hip-hop choreography are examined, and the construction of the dance form will be examined, and then the types of dance forms applicable in hip-hop dance choreography.

The second part is based on G. Abrashev's Composition and Forms of Dance. First of all, it is necessary to note that in hip-hop dances, two directions have emerged - free style (improvisation) and choreography.

On the basis of the opposition of these two trends, a conflict is created between the supporters of the old (old school) and the new (new style) schools in hip-hop dancing.

In general, hip-hop dance choreographies follow the construction of the dance form, known in other dance styles, which is analogous to the temporal parameters of the musical construction and is largely predetermined by it.

In hip-hop dances, as in other dance styles, there are two main categories of dance forms - entertainment and action.

The entertainment forms are based on the so-called "pure dances". These are dances where there is no plot or dramatic action. Their content is reduced to expressing the emotional state and mood of the performers during entertainment, entertainment or entertainment.

Active forms differ from entertainment forms because their formation is determined by the presence of dramaturgical action.

In modern choreographic practice, the thematic form is mostly used for group portrait characterization of a certain category of people - for example, social, ethnic, professional, etc.

In cases where the content of the dance is performed and its form is built on the basis of a plot, the actual dance form is called plot form.

Very often in hip-hop dances there are mixed forms - plot-thematic and thematic-plot. The name is determined depending on the prevailing principle of formation.

Compositional structures are determined by the number of performers, who actually give their name as well. The following compositional structures are found in hip-hop dances: solo; duet and duo; small group (consists of 3 to 7 dancers); large group (from 8 to 15 dancers); formation (over 16 dancers).

In the third part of the fourth chapter, a conceptual model for the construction and implementation of training in hip-hop dance techniques is presented, based on the methodology of training in Bulgarian dances of St. Vaglarov and the methodology of sports dance training at Zl. Kostov.

Dance training is an educational process that, in addition to obeying the mandatory didactic and pedagogical principles, also solves specific tasks in the field of art, physical training and personal development of the learners. These specific tasks include the development of musical hearing and the sense of rhythm, the enhancement of aesthetic culture, the development of correct posture, the improvement of the general physical condition, the development of coordination, quick decision-making, the development of discipline, teamwork and initiative.

By its very nature, hip-hop dances are rather a dance genre in which the general methodological and didactic principles underlying dance training as an art form - classical, modern and Bulgarian folk dances - are valid. On the other hand, hip-hop dances have a competitive nature, since its inception, the main stage for performance is dance battles (battles), and in this respect they approach sports dances. This is also the reason why most of the methods and didactic principles are the same as those of classical or Bulgarian folk dance training, but there are also those that are characteristic of sports dance training.

Hip hop dance training has **two main goals**. In no particular order of importance, one is **the development of physical qualities** such as strength, speed, flexibility and endurance, and the other is **the development of specific abilities** such as balance, orientation, coordination, rhythmic ability, synchrony and expressiveness of movements. These goals are achieved through the components of a hip-hop dance training process, namely technical, physical, mental, theoretical and choreographic training.

The most important component of hip-hop dance training is **technical training**. The main goal of this training is the qualitative and effective mastering of dance movements and their performance techniques.

The second component of the training process is **physical training**. It is the basis on which the technical and mental training of the dancers is built. The development of hip-hop dances is unthinkable without the constant maintenance of a high level of movement abilities of the dancers.

The next component in hip hop dance training is **mental preparation**. This is a specific process and it is necessary for dance teachers to have basic knowledge of child and social psychology to apply in their work with dance groups and individual performers.

Theoretical training is also an important component in hip-hop dance training. It provides the necessary volume of knowledge for the correct conduct of the educational process.

Last but not least, an important component in hip-hop dance training is **choreographic training**. It includes all aspects of the dance art such as structure and form of the dance, dance composition, basic and additional means of the dance, stage behavior, etc.

Following the basic methods and didactic principles, the training process of hip-hop dance can be divided into several stages:

- Beginners - at this stage, the dancers begin to study the basic positions of the body parts, get acquainted with the rhythm of hip-hop music.

- Advanced- Once dancers have mastered the basics, they move on to learn more complex combinations. At this stage, it is appropriate to include combinations with more divergences and different spatial distribution on the stage. The specifics of different hip-hop dance styles are studied - break, popping, locking, crump, walking, by studying different style combinations. It is possible to study different musical permanences in hip-hop music.

- Improvement - in this stage, the dancers must work on the performance technique, striving to achieve greater precision and emotional expressiveness.

- Grace- This is the last stage of training. In it, dancers aim to develop their individual style in hip-hop dancing. Performers are given the freedom to experiment with new movements and expressive techniques, mixing different styles to create unique and creative dance performances.

In addition to the stages of learning, when structuring the learning process of hip-hop dance, the teacher should also be guided by the **specifics of hip-hop dance styles**. Although the division into styles should be done first with advanced performers, the lessons can be divided into beginner breakdances, advanced breakdances, advanced breakdances, graceful breakdances, beginner locking, locking for advanced etc. Last but not least, to develop a lesson plan, the teacher must be guided by the purpose of the specific lesson - whether the lesson is to learn a new choreography, whether it is to prepare for a battle, whether it is to consolidate knowledge, to "spin" of choreography or performance, etc.

The dissertation presents sample layouts of various dance lessons covering different hip-hop dance styles and stages of training.

CONCLUSION

Choosing the topic of the current dissertation, I realized that the research will be relevant not only because the question is being asked for the first time, but also because nowadays the interest in hip-hop culture and hip-hop dances is significant.

In my research I looked for answers to a number of questions and I believe I found them. The analyzes I carried out in the four chapters of the dissertation give me an answer to the main question - what are the processes that turned a local subculture of the urban ghetto in New York into a global cultural phenomenon and an expression of the current ideas of the young generation.

I accept that in completing my work, I have succeeded in achieving the goal I set for myself at the beginning of the long journey I have walked, according to its writing, which was carried out on the basis of serious studies, searches, comparative analysis and numerous interviews. Examining and analyzing hip-hop culture and hip-hop dance in particular, I pointed out how existing dance art terminology and dance teaching methodology can be used and applied in practice in teaching hip-hop dance techniques.

I came to the conclusion that hip-hop culture together with its elements covers all areas of the concept of culture and this is the reason for its mass distribution and acceptance by different nationalities all over the world. In turn, hip-hop dance, along with the variety of hip-hop dance styles, should be viewed, studied, and perceived as an art rather than a sport because of the similarities with other dance styles.

Through my analysis, I found that there are various contradictions regarding the philosophy and essence of hip-hop culture. These controversies are mainly due to ignorance and lack of academics regarding hip-hop in general. In my dissertation, I was able to systematize periodicals regarding the development of hip-hop culture, as well as periodicals regarding the evolution of hip-hop dance styles. On the other

hand, in the last chapter of the dissertation, I was able to develop terminology and methodology regarding the teaching of hip-hop dances.

I am confident that the material thus systematized will be of benefit to choreographers and teachers of hip-hop dance techniques and will resolve, at least in part, some of the contradictions in hip-hop society.

Given the comprehensiveness and scale of the research object - hip-hop culture, I have limited this dissertation in several ways:

- Regarding the elements of hip-hop culture, only the main ones - dancing, rapping, DJing and graffiti - have been examined in detail, and additional ones have not been given much attention;

- Regarding the historical development, the periods in general, mainly in the USA, are considered, without paying attention to the different periods in the individual countries;

- Regarding the spread of hip-hop around the world, emphasis is placed on the spread in Europe in order to examine the entry and development of the culture in Bulgaria;

- Regarding the essence and evolution of hip-hop dances, the emphasis is placed on the main hip-hop dance styles - break popping and locking, and the rest are partially covered.

This limitation helped me to highlight the main philosophical ideas in the birth of hip-hop culture and their evolution to the present day. On the other hand, I was able to present a complete picture of the existing hip-hop culture in Bulgaria.

In order to achieve the goals I had set for myself at the beginning of writing this dissertation, I performed a periodization related to the development of hip-hop culture and the evolution of hip-hop dance styles.

My main goal was to create a terminology in the field of hip-hop choreography on the one hand, and on the other hand to create a conceptual model in hip-hop dance education. I established and concluded that the existing terminology in the field of Bulgarian folk choreography as well as classical choreography can be adapted to the needs of hip-hop choreography by being updated and enriched.

DISSERTATION CONTRIBUTIONS

1. For the first time, the essence and etymology of the concept of hip-hop are clarified scientifically.
2. A comprehensive classification of the main and secondary elements of hip-hop culture is made.
3. The emergence and development of the hip-hop culture from the 70s of the 20th century until now has been traced, and the main stages characterizing the development of the culture have been examined.
4. A global study was made on the spread of hip-hop culture around the world in different continents, with an emphasis on the entry and development of hip-hop in Europe.
5. For the first time, the entry and development of hip-hop culture in Bulgaria is examined in detail. The Bulgarian dimensions of the various elements of hip-hop culture are examined.
6. The main hip-hop dance styles are examined in detail, their evolution is traced and the factors influencing their development are investigated.
7. Theoretical foundations for the construction of dance movements and conceptual features in hip-hop choreography are presented.
8. For the first time, a conceptual model was created for the construction and implementation of hip-hop dance training.

PUBLICATIONS ON THE SUBJECT

1. Aleksiev, Ivaylo 2021: "Online training in hip-hop dance, as an opportunity for the development of dance schools during COVID-19", In: **CULTURE, MEDIA AND CULTURAL TOURISM DURING COVID-19**, University Publishing House " Neophyte Rilski", Blagoevgrad, pp. 100-110.
2. Aleksiev, Ivaylo 2021: "Hip-hop in Bulgaria as a cultural phenomenon", In: Collection of scientific works, Union of Quality Specialists in Bulgaria, Sofia, p.119-126.
3. Aleksiev, Ivaylo 2022: "Asian hip-hop or how k-pop became a cultural phenomenon", In: Collection of scientific works, Union of Quality Specialists in Bulgaria, Sofia, pp. 47-56.
4. Aleksiev, Ivaylo 2022: "Conceptual model for building and implementing training in hip-hop dances", In: **CULTURE, MEDIA AND CULTURAL TOURISM**, University Publishing House "Neofit Rilski", Blagoevgrad.